

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	K 28.—	celo leto naprej K 33.—
celo leto skupaj naprej	14.—	za Ameriko in vse druge dežele:
pol leta	7.—	celo leto naprej K 38.—
četrt leta	2-50	
na mesec		

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knaifova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izbija vsak dan s večer izvirni nedeljski in prazniški.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 63 mm širok prostor: enkrat po 8 vin., dvakrat po 7 vin., trikrat po 6 v. Poslano (enak prostor) 16 vin., parče in zahvale (enak prostor) 10 vin. Pri večjih insercijskih po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hoši ponj:

celo leto naprej	K 26-40	četrt leta	6-60
pol leta	13-20	na mesec	2-20

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaifova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Deseta laška ofenziva.

Že prvi dan so bili odbiti vsi ljuti italijanski napadi.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 15. maja. (Koresp. urad.) Uradno se razglasa:

VZHODNO IN JUGO - VZHODNO BOJIŠČE.

Ničesar poročati.

ITALIJANSKO BOJIŠČE.

Po tridnevni artiljerijski pripravi, pri kateri je sovražnik od Tolmina do morja uporabljal vse svoje topove in metala min, se je pričel včeraj od zaveznikov Italije vedno in vedno zahtevani infanterijski napad na našo soško armado. Sovražnik je jurišal na frontni širini več nego 40 km na mnogih mestih na naše črte. Najhujše borenje je bilo na prostoru pri Plaveh, na Sveti gori, na višinah vzhodno Gorice, v okolici Fajtjega hriba in pri Kostanjevici. Na več točkah bojišča so se zdrobile globoke napadalne mase Italijanov že v našem topovskem in v ognju strojnih pušk, tako na hribu Sv. Gabrijele, na katerem je sovražnik vrzel od sebe opravo, puške in šleme ter se umaknil nazaj v popolnem razkroju. Kjer so Italijani prodrli jih je sprejela naša infanterija, katere ne omaja nikak artiljerijski ogenj, in bili so vrženi v boju moza proti možu. Na tak način so na Fajtjem hribu naši razstreljeni jarki menjali lastnika petkrat in končno so jih branitelji zmagovito obdržali. Na posameznih točkah so zasledovali sovražnika prav v njegove pozicije.

Naše čete so izbojevale dne 14. maja z močno obrambo popoln uspeh. Sovražnik je pustil nad 1600 moč in več strojnih pušk v naših rokah. Bitka se nadaljuje brez odmore.

Naši letalci so se spustili nad bojiščem v boj s številnimi italijanskimi letali. Oficirski namestnik Arrighi je zmagal v zračnem boju enajstič. Dva sovražna letalca sta bila v zračnem boju zbita na tla, dva je strmoglavil naš artiljerijski ogenj.

Na Koroškem in Tirolskem neznan bojni delovanje.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, iml.

NAŠE VEČERNO POROČILO.

Dunaj, 15. maja. (Kor. urad.) Iz vojnoporočevalskega stana:

Ob Soči se je vršilo tudi danes ves dan razljučeno

bojevanje. Fronta bitke se razteza proti severu čez Kanal. Boji so potekali ugodno.

Dunaj, 15. maja. (Koresp. urad.)

Iz vojnoporočevalskega stana: Kakor je bilo pričakovati po dogodkih zadnjih dni, se je razvil dan 14. maja v velik bojni dan, ki je dal sijajen uspeh vsled odlične hrabrosti in skrajnopolgumne vztrajnosti naših čet vseh vrst. Tri dni se je vršila italijanska priprava s topovi in metali min, ki se je od previdnega obtpavajočega streljanja stopnjevala do najmočnejšega bobnajočega ognja, da bi naše pozicije od Plavi do morja vsposobila za juriš. Italijani so postavili enotno globoke tesne mase na ponovno jurišanje na naše pozicije. Tudi ponoči se je njihov napad valil neprestano na naše jarke. Ali vsi napadi, tudi najobupnejši, so se zlomili z najtežjimi izgubami za sovražnika. Žarišča boja so bili: prostor pri Plaveh, Sveta gora in Sv. Gabrijele, višine vzhodno Gorice in prostor med Spacapani in Kostanjevico ter prostor pri Hudemlogu. Večino napadov je zadržal v kali uničujoči ogenj naše artiljerije ali pa so se zlomili pred ognjeno steno, ki jo je postavila naša artiljerija skupno s strojnimi puškami in infanterijo pred naše pozicije. Kjer se je posameznim sovražnim skupinam posrečilo, predreti to ognjeno steno, so bile hitro in rezko s protisunkom in z ročnimi granatami vržene nazaj.

Pri Ajbi je poskušal sovražnik forcirati Sočo. Ker pa je prehodno mesto pod učinkovitim ognjem naše artiljerije, so dosegle samo neznatne italijanske sile levi breg. Tudi na prostoru pri Plaveh se je vršil boj z brezprimerno ljutostjo. Vsi poskusi Italijanov, da bi setam vstali, so se izjalovili in izvemšili 25 metrov širok kos v Zagorju so naše čete, ki so se obudovanja vredno bile na tem prostoru, obdržale povsem svoje pozicije. Niso se zadovoljile samo s tem, da so odbile naval Italijanov, marveč so šle za umikajočim se sovražnikom čez lastne jarke in so zvišale njegove izgube.

Istotako ljuto je bilo borenje za naše pozicije na Sveti gori. Tam

so vdrli Italijani ponoči, bili pa so zopet ven vrženi. Ob zori med 5. in 6. uro so znova jurišali na to višino pa tudi temu poskusu je napravil hiter konec naš zaporni ogenj. Tudi na hribu sv. Gabrijele je bil ljut boj vso noč. Do morja so bili na tem odseku štirje napadi zavrnjeni.

Proti višinam vzhodno Gorice so tudi prodirale istotako ponovno jako močne sile, ki so se obračale proti našim pozicijam na obeh straneh ceste po Rožni dolini. Pa tudi tukaj je bila cena za vse krave žrtve Italijanov prav neznatna. Severno ceste se jim je posrečilo, da so se držali na prav ozkem frontnem kosu. Nasproti temu so bili v večernih urah pogani v beg po artiljerijskem ognju iz pozicij južno ceste po Rožni dolini, v katerih so se bili mogli vstati posamezni oddelki. Ali zopet in zopet so bili pogani v boj italijanski bataljoni in že v zgodnjih jutranjih urah so se valile njihove mase proti pozicijam južno ceste po Rožni dolini. Pa tudi te so se razbile ob vztrajnosti hrabrih boriteljev. Naše pozicije vzhodno Fajtjega hriba so se menjale petkrat posestnika. Celo ponoči so poskušali Italijani s trdovratnimi napadi vreči nas od tam. Mi smo zmagali. Vse pozicije tega odseka, za katere je bila borba tako vroča, so trdno v naši posesti in dobili smo 200 vjetnikov. Na prostoru pri Hudemlogu je bilo včeraj popoldne ob izborni pomoči lastne artiljerije zavrnjenih z ročnimi granatami več napadov. Okoli 1600 vjetnikov, med njimi 15 oficirjev in več strojnih pušk je ostalo v rokah braniteljev.

Jako živahno letalsko delovanje je provzročilo več zračnih bojev, tekom katerih sta bila sestreljena dva sovražna letalska aparata. Odlikoval se je posebno oficirski namestnik Arrighi, ki je enajstič zmagal v zraku. Tudi naša artiljerija je zbita dva sovražna aparata. Naša lastna letala so se udeleževala boja jako živahno in uspešno. Na italijanske čete, postavljene na juriš, so metala učinkovito bombe. Držanje in vztrajanje naših odličnih čet, srčno nesebično skupno delovanje vsega orožja je vzvišeno nad vsako hvalo.

Bivaljske Borovčeve armade, 14. maja. (Odobreno v vojnoporočevalskem stanu.) Po večtedenskem miru, ki pomeni tu na Krasu, na najtežji bojni fronti, samo pogojni mir, so pričeli Italijani od predvčerajšnjega dne na prostoru od morja do tolminskega mostišča novo bitko, ki se omejuje za sedaj na stopnjevanje delovanje njihove artiljerije. Zvišano letalsko delovanje, vsako noč ponavljajoči se napadi v tržaški okolici so

kazali že zadnje dni, da je pričakovati novih dogodkov in so podali v zvezi z napovedmi ententnega časopisa tipično sliko uvoda k novi soški bitki. Iz najtežjih topov je streljala italijanska artiljerija na kraje za našo fronto, dočim so bile c. in kr. pozicije od kopališča (Tržič) do Vipavske doline pod stalnim artiljerijskim ognjem, ki se je zvišal včeraj zlasti na južnem delu fronte do bobnajočega ognja. Napad sovražnikov je bil naperjen posebno na točke, znane iz prejšnjih bitk, tako na Fajtji hrib, hrib sv. Gabrijele in odsek pri Kostanjevici, kjer se je bilo Italijanom v devetih soški bitki posrečilo, svoje črte pomakniti najbolj naprej. Sovražnik skuša zakriti z istočasno mogočno artiljerijsko pripravo na vsej fronti, kje hoče predreti v deseti soški bitki.

Avstro - ogrska artiljerija je posegla tekom zadnjih dveh dni s polnim uspehom v boj, je obstreljavala sovražne topovske pozicije, infanterij, ske črte in dohodne poti. Pekel našega uničujočega ognja bodo spoznali Italijani, kadar pride njihova infanterija iz jarkov in si hoče pridobiti pot v Trst, katero je doslej zamenjalo.

Vojaško razmotrivanje k uradnemu poročilu pravi, da približno s tremi armadami, dvema na fronti, tretja je najbrže v rezervi, so pričeli Italijani deseto ofenzivo na soški fronti. Dočim se je v dosedanjih bitkah južno krilo napadalne mase naslanjalo na morje in severno ni segalo mnogo čez Gorico, kaže sedanja bitka premik napadalnega prostora proti severu. Doslej stremila krila napadalnih armad čez Plavi in Kostanjevico, smer glavnega sunka je na obeh straneh v Ajdovščino vodeče ceste. Sovražnik to pot ni hotel daljšati artiljerijske priprave, marveč se je zadovoljil s trodnevno kanonado in je upal, da bo mogel učinkovito nadalovati. Nikjer pa se mu ni posrečilo predreti. Izgube, katere je doslej vtrel, so tako težke, da ako Cadorna ne postavi vsega na jedno karto, ni računati na dolgo trajanje boja.

Amsterdam, 15. maja. Kakor poroča Amsterdamski »Standard«, so zavezniki prisilili italijansko armadno vodstvo, da prične ofenzivo proti Avstro - Ogrski, da se tako razbremenijo Angleži in Francozi na zapadni fronti. To prisiljenje je ozlovoljilo Italijo proti Angliji in Franciji, ker Italiji sedaj manjka oficirjev in je velik del italijanske armade vezan v Tripolisu. Cadorna hoče še poskusiti vzdolž vse črte bitko, ki naj bi bila odločilna. V koliko se mu to posreči, pokažejo že bližnji dnevi.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

14. maja. Na trentinski fronti tekom včerajšnjega dne artilje-

rijski dvoboj na asijski visoki planoti. Sovražna letala so poskušala vztrajno izvesti v Suganski dolini. Naši zračni branilci so izvršili protinapade nanje in jih odbili. Sovražni oddelki so bili pregnani iz sosesčine Paneveggia (Travnolo) in na pobočjih Costabelle (dolina San Pelegrino). Na julijski fronti je bilo včeraj bombardiranje večje ljutosti. Naša artiljerija je naperila hud ogenj na baterije, obrambne črte in središča sovražnikovega delovanja. Naznanjeni so bili požari za sovražni pozicijami. Jugovzhodno Gorice so dale drzne ofenzivne akcije naših patrulj okoli 30 vjetnikov in dve intaktni strojni puški s številno municijo. Letalsko delovanje je bilo večje. Sovražna skupina je metala bombe na okolico Ogleja in je provzročila škodo na cerkvi in na arheološkem mestnem muzeju. Dve sovražni letali so zbili naši letalci ob srednji Soči v zračnem boju.

Bethmann - Hollweg o vojni in miru.

Z velikansko napetostjo pričakovane izjave nemškega državnega kanclerja leže pred nami. Njih prvi in najpomembnejši vtis je, da od klanja nemškega vladi v vsako programatično konkretno izjavo o vojnih ciljih ter vztraja na splošni izjavi iz decembra lanskega leta. Le z ozirom na Rusijo so besede nemškega kanclerja nekoliko prijaznejše in se bližajo tu stališču naše vlade.

O Bethmannovem govoru se bo gotovo razpredala tako v Nemčiji, kakor tudi v vseh ostalih državah najzvišnejše diskusije, katero bomo pazno zasledovali.

Državni kancler je govoril pred sijajnim avditorijem. Državni zbor je bil zbran skoraj do zadnjega moža, v ložah so sedeli zastopniki v Berlinu akreditiranih držav, na čelu jim naš veleposlanik, galerije je polnilo odlično občinstvo. Med poslušalci so se nahajali tudi zastopniki avstrijske nemške socialne demokracije poslanci dr. Adler, dr. Renner, Seitz in Ellenbogen.

Berolin, 15. maja. Odgovor državnega kanclerja na interpelacije soc. demokratov in konservativcev se glasi:

Interpelaciji zahtevata programatično izjavo o naših vojnih ciljih. Taka izjava bi v sedanjem trenutku ne služila interesom države. Zato jo moram odkloniti.

Od zime 1914-15 me zdaj od te, zdaj od druge strani silijo, naj razložim, če mogoče do vseh posamičnosti naše vojne cilje. Da bi se me prisililo, govoriti, se poskušam molk glede programov za vojne cilje posameznih strank in smeri tol-

— Pred vami stoji na smrt obsojeni, je povzel po kratkem molku. Ta ni oženjen, ta ne! In prav srečen je!

— Ubogi mož, je del Godeschal. Ali hočete denarja, da si kupite tobaka?

Poželjivo kakor kak pariški paglavec je polkovnik stegnil roko proti neznanecima, ki sta mu podarila dvajset frankov; zahvaljujoč se jima ju je motril z glupim pogledom in mrmral: »Vrla vojaka!« Prezentiral je palico kakor puško, pomeril ž njo, zaukazal ogenj in smeje zavpil: Živel Napoleon! Nato je ž njo zarisal po zraku neumljivo arabesko.

— Rana ga je pač storila otročjega! je pripomnil Derville.

— Otročjega, njega? je zaklical stari Bicétrijane, ki ju je opazoval. So dnevi, ko mu ne smeš na prst stopiti. Star lisjak je, polen filozofije in domišljije. Danes séveda, kaj hočete, je pri njem ponedeljek. Gospod, že leta 1820 je bil tu. Tedaj je nek pr-

LISTEK.

Polkovnik Chabert.

Francoski spisal Honoré de Balzac.

(Konec.)

— Kako, je vprašal Derville, ali si niste izgovorili nikake rente?

— Ne govorite mi o tem, je odgovoril stari vojak. Ne morete si misliti, kako globoko sega moje zaničevanje za vse zunanosti življenja, na katerih je večini ljudi toliko ležeče. Nenadoma se me je polastila bolezen, gnjus nad človeštvom. Če pomislim, da se Napoleon nahaja na Sveti Heleni, mi ni mar, kaj se godi z menoj. Vojak ne morem več biti, glejte, to je vsa moja nesreča. Končno, je pristavil z nalivno kretinjo, boljše je razkošnost v čuvstvih kakor v obleki. Ne bojim se za svojo osebo zaničevanja od nikake strani.

In polkovnik se je vsedel nazaj na klop. Derville je odšel. Ko se je povrnil v pisarno, je poslal Godeschala, tedaj svojega drugega uradnika, k grofici Ferraud. Jedva je ta pismo prečitala, je že plačala svoto, ki jo je polkovnik Chabert dolgoval odvetniku.

Koncem meseca junija 1830. je Godeschal, tedaj odvetnik, v družbi svojega prednika Dervillea potoval v Ris. Prišedša do poti, ki se od velike ceste odcepi v Bicêtre, sta pod brestom ob potu opazila enega tistih starih in onemoglih revežev, katerim je država stisnila beraško palico v roke in ki žive v Bicétu kakor ubožne ženske v pariški hiralnici. Ta človek, eden tistih dvatisoč nesrečnikov, ki so spravljivi v hiralnici za starčke, je sedel na mejniku in vso svojo pozornost posvetil med invalidi dobro znanemu poslu, ki obstoji v tem, da suše na solncu v robcih zavezan tobak, menda zato, da jih jim ni treba prati. Starček je bil priljudnega obraza in oblečen v rdeče sukno, neke vrste

odurno livrejo, ki jo nosijo vsi gonjenci tega zavoda.

— Čujte, Derville, je del Godeschal svojemu potnemu tovarišu, poglejte tega starca. Mari ni podoben tistim čudakom, ki prihajajo k nam iz Nemčije? In ti ljudje žive in so morda še srečni!

Derville je nataknil svoja očala, motril ubožca, naenkrat pa se je presenečen zganil rekoč:

— Ta starček, moj dragi, je cel epos, ali kakor se izražajo romantiki, cela drama. Ali poznate grofico Ferraud?

— Da, duhovita in jako prijetna dama je, dasi nekoliko prepobozna, je odgovoril Godeschal.

— Ta stari Bicétrijane je njen zakoniti soprog, grof Chabert, nekdanji polkovnik. Brez dvoma mu je tu preskrbela brezplačno mesto. Če se nahaja zdaj v tem zavetišču, mesto da biva v mestni palači, zahvaliti ima to izključno le okolnosti, da je lepi grofici Ferraud poklical v spomin, da jo je svoj čas povedel s seboj

kakor izvoščeka s ceste. Spominjam se še srditega pogleda, s katerim ga je takrat ošinila.

Ta uvod je vzbudil Godeschalo-vo radovednost v taki meri, da mu je Derville moral ponoviti predležečo povest. Ko sta se prijatelja čez dva dni vračala v Pariz, sta si v naglici ogledala tudi Bicêtre in Derville je predlagal, da obiščeta polkovnika Chaberta. Na pol poti sta odvetnika našla starca, sedečega na porobku posekanega drevesa. V roki je držal svojo palico ter se zabaval s tem, da je brskal po pesku. Ko sta ga bližje pogledala, sta opazila, da si je pravkar privoščil svoj poseben zajutrek zunaj zavoda.

— Dobro jutro, polkovnik Chabert, ga je nagovoril Derville.

— Ne Chabert, ne Chabert! Moje ime je Hijačint, je odgovoril starček. Sploh nisem več človek, ampak samo številka 164 v sedmi dvorani, je pristavil in motril Derville s strahom, z neko starcem in otrokom lastno plahostjo.

mačiti za pritrjevanje. Proti temu moram prav odločno ugovarjati. Dopusitvi javno razpravljanje o vojnih ciljih, sem izrecno izjavil, da se vlada prepira za mnenja ne more in ni mogla udeležiti. Zavaroval sem se proti temu, da bi se iz vladinega molka delali kakšni sklepi glede njegove stališča. To zavarovanje ponavljam zdaj v najodločnejši obliki.

Kar sem kdaj mogel o vojnih ciljih povedati, to sem povedal javno tu v državnem zboru. Bile so to splošne temeljne črte in niso mogle več biti, a bile so jasne dovolj, da izključijo identificiranje z drugimi programi, kakor se je bilo poskušalo. Teh temeljnih črt se držim do danes. Dobile so izraza v skupno z našimi zavezniki storjenimi mirovni ponudbi z dne 12. decembra 1916.

V najnovejšem času nastala domneva, da so glede mirovnega vprašanja med nami in našimi zavezniki kake razlike v mnenju, spadajo med bajke. Pribijam to izrečno in z gotovostjo, da izrekam s tem tudi prepričanje vodilnih državnikov z nami združenih držav.

Gospoda! Razumem popolnoma strastno zanimanje za vojne cilje in za mirovna prizadevanja. Razumem ključ po jasnosti, ki je bil danes izrečen z desne in z leve strani, toda pri razpravljanju o vprašanju glede vojnih ciljev more biti zame edino vodilo hitri in srečni konec vojne. Več ne morem storiti in ne morem povedati. Če me silijo splošni položaj, kakor sedaj, če sem molčeč, potem bom molčal in ne spravi me s tega pota nikako siljenje.

Ne dam se premakniti s tega stališča po besedi poslanca Scheidemann, ki si je mislil, da jo more zagovati med narod v trenutku, ko doni bobnajoči ogenj ob Aisni in pri Arrasu: o možnosti revolucije. Z menoj vred ne bo imel nemški narod razumevanja za to besedo, niti za poskus poslanca Rösicka, me prikazovati tako, kakor da sem pod vplivom socialnih demokratov. Očita se mi, da sem pod vplivom kake stranke. Nisem pod vplivom nobene stranke, ne na desni ne na levi. (Klic: Vemo to!) Veseli me, da morem to pribiti. Če stojim pod kakim vplivom, je to vpliv mojega naroda, kateremu imam edino služiti, mojega naroda, čigar sinovi se vsi bore za obstanek naroda, krepko strnjeni okrog svojega cesarja, kateremu zaupajo in ki njim zaupa. Cesarjeva beseda iz meseca avgusta živi neponarejena. Zaupam, da moja vzdržljivost najde priznanje pri večini državnega zbora.

En mesec že divljajo najhujše bitke na naši zapadni fronti. Ves narod je z vsemi svojimi čuti tam zuna pri svojih sinovih, ki kljubujejo z brezprimerno vztrajnostjo in zaničevanjem smrti navalom Angležev in Francozov.

Tudi danes še ne vidim ne pri Angležih, ne pri Franciji nič pripravljenosti za mir, nič, kar bi kazalo, da so se odpovedali svojim zavojevalnim in gospodarsko-uničevalnim ciljem. Kje so pa bile vlade, ki so minolo zimo svobodno stopile pred svet, da napravijo konec temu blaznemu moreniju narodov? Ali so se sedle v Londonu ali v Parizu? Zadnji glas, ki sem ga slišal iz Londona, se je glasil: Vojni cilji, ki smo jih razglasili pred dvema leti, žive še vedno. Ali misli kdo, da je mogoče pri takem razpoloženju sovražnika doseči mir s programom?

ski oficir, ki je svoj voz poslal po klanju naprej v Villejuif, prišel peš mimo naju. Sedela sva oba jaz in Hyacinth ob robu ceste. Ta častnik je med potjo govoril z drugim, nekim Rusom ali podobnim človekom. Ko je Prus zagledal starca, je nekako posmehljivo rekel svojemu tovarišu: — Glej tega starega kavalrista, ta je ulegel biti že pri Rossbachu. — Premlad sem še bil, da bi bil tam, mu je odgovoril starček, bil sem pa dovolj star, da sem se udeležil bitke pri Jeni.

Prus je je odkuril, ne da je še kaj vprašal. — Kakšna usoda! je vzklil Derville. Prišel je iz zavetišča najdenčkov in povrnil se je umret v zavetišču starcev, medtem pa je pomagal Napoleonu zavojevati Egipt in Evropo! —

— Vedite, dragi moj, je povzel Derville po kratkem odmoru, v naši družbi so trije, duhovnik, zdravnik in pravnik, ki ne morejo imeti pred ljudmi nikakega spoštovanja. Črno so opravljeni morda zato, ker žalujejo po vseh krestostih, po vseh iluzijah. Najnesrečnejši izmed vseh pa je odvetnik. Kadar človek prihaja k duhovniku, tedaj ga gonita kes in obup in upanje, ki vzbudi pozornost, ga

mom odpovedi? A gre ravno za to. Ali naj dam našim zapadnim sovražnikom zagotovilo, da jim naj omogoči, da lahko nadaljujejo vojno do skrajnosti, ne da bi imeli nevarnost kaj izgubiti? Ali naj rečem tem sovražnikom: Naj se zgodi karkoli, tisti, ki se bodo odpovedali pridobitvam, bomo na vsak način mi? Mi Vam ne bomo skrivili nobenega lasu, Vi pa, ki nam strežete po življenju, Vi lahko brez rizika še nadalje poskušate svojo srečo. Ali pa naj mar Nemčijo v vseh ozirih vržem na gotovo formulo, ki more od skupnosti mirovnih pogojev obsegi le del? Ali naj mar delam politiko, ki se odpove po naših sinovih in bratih s krvjo pridobljenih uspehov, a pušči vse druge račune nevpoštevane? Tako politiko odklanjam. Ne bom je delal, to bi bila najgrja nevhvaležnost do junaštva našega naroda zunaj in doma. Z njo bi se ponižali življenjski pogoji nemškega naroda dol do najnižjega delavca. Pomenila bi žrtvovanje prihodnosti našega naroda. Ali naj mar razglasim zavojevalec program? Odklanjam tudi to. Nismo šli v vojno, da bi zavojevali in smo zdaj v vojni s skoro celim svetom, nego šli smo, da bi zagotovili svoj obstanek in trdno zavarovali prihodnost naroda. Odpovedovalen program pomaga tako malo izvojevati zmago, kakor zavojevalec program. Z njim bi le pomagal sovražnikom, olajšal bi jim, da bi svoje vojne trudne narode še dalje držali v zmoči in vojno podaljšali do skrajnosti. Tudi to bi bila grda nevhvaležnost do bojevnikov pri Arrasu in ob Aisni.

Kar se tiče Rusije, sem o njej govoril že zadnjič. Zdi se, da odklanja nova Rusija zavojevalec načrte zase. Če hoče in more Rusija vplivati v enakem smislu na svoje zaveznike, ne morem pregledati. Vsekako se trudi Angleška s podporo svojih drugih zaveznikov pridržati Rusijo še dalje vpreženo pred angleški vojni voz in preprečiti ruske želje po skorajšnji obnovitvi miru. Če pa hoče Rusija preprečiti daljnje krvoprelitje svojih sinov, če se zase odpove vsem nasilnim zavojevalec načrtom, če hoče ustvariti trajno razmerje mirnega sosedstva z nami, potem je samo ob sebi umljivo, da mi, ki želimo, da bi se trajno razmerje v prihodnosti ne razdrlo, ne bomo omogočali njega ustanovitve z zahtevami, ki se ne zlagajo z voljo in svobodo narodov in bi položile v ruski narod samo novega sovražnika. Ne dvomim, da se da dobiti na medsebojnem sporazumenju sloneče edinstvo, ki izključuje vsako misel na nasilnost in ne zapusti nevolje.

Naš vojaški položaj je tako dober, kakor ni bil nikdar od začetka vojne. Sovražniki na zapadu ne morejo vzlic velikanskim izgubam prodreti. Naši podmorski čolni delajo z rastočim uspehom.

V kolikor nam dopuščajo naše dolžnosti do lastnega naroda, se oziramo na interese nevtralnih držav. Kar smo jim zagotovili, to niso bile prazne obljube. To velja za naše mejaše, Nizozemsko in skandinavsko države. Tudi Španska je zmogla vzdržati nevtralnost in ji želimo, da bi ji ta močna politika obrodila mnogo sadu.

S polnim zaupanjem lahko računamo, da se bližamo dobremu koncu. Tedaj bo čas, da se bomo pogovorili o mirovnih ciljih, glede katerih sem v popolnem soglasju z armadnim vodstvom.

poviša in potolaži dušo posredovalca. Njegov poklic ni brez gotovega užitka, saj očisti, popravlja in spravlja ljudi zbogom. Mi odvetniki pa ne vidimo drugega, kakor vedno ene in iste slabe nagone, nič jih ne popravi in naše pisarne so kanali, katerih izčistiti ne moreš. Česa se nisem vsega naučil, ko sem še izvrševal odvetniški poklic! Videl sem umirati očeta v kolibi brez denarja in obleke, zapuščenega od svojih dveh hčera, katerima je naklonil štiridesetisoč frankov letnih dohodkov. Videl sem, kako so zažigali oporoke; videl sem, kako so moške okradli svoje soproge, kako so žene morale svoje moške, izrabljajoč pri tem njihovo ljubezen, da jih napravijo blazne ali glupe in morejo živeti s svojimi ljubci. Videl sem ženske, ki so zastrupljale otroke iz prvega zakona, ada obogatila otroka ljubezni. Ne morem vam povedati vsega, kar sem videl, zakaj videl sem zločine, proti katerim je pravica brez moči. S kratka, vse grozote, kar si jih izmislilo romanopisec, zaostajajo še vedno za resnico. Spoznali boste vse te prekrasne stvari; jaz pa hočem živeti s svojo ženo na deželi, zakaj Pariz se mi studi.

Za boljše razumevanje kancelarijev izvajanj, bodi omenjeno, da je konservativno interpelacijo utemeljujoči poslanec dr. Rösiv v svojem govoru pred vsem omenjal agitacijo socialnih demokratov za takojšen mir, kar vzbuja vznemirjenje, zlasti ker se zdi, da se vlada zelo ozira na socialnodemokratsko agitacijo. Tudi avstro-ogrska vlada je pustila objaviti spise, ki se precej strinjajo s težnjami nemških socialnih demokratov. Najprej so se socialni demokratje postavili na stališče, da ni treba vojne odškodnine. Minister Helfferich je to stališče obsodil, kancelar je o tem skrajno previdno govoril, kakor da ni več daleč od stališča socialnih demokratov. Ententa upa na nemško neeindnost. Wilson je izjavil, da s Hohenzollernci ne sklepne miru. Ameriško ljudstvo je prepričano, da bodo morali Hohenzollerni iti. V nemških srčih pa je monarhija tako trdno zasidrana, da je ne bo razdrla ne ententa ne Wilson. Obramba Nemčije se za prihodnost ne da drugače zagotoviti, kakor s povečanjem njene moči. Če se odpovemo vojni odškodnini, bomo morali milijardno breme nositi desetletja.

Mir za Rusijo.

Frankfurt, 15. maja. V očividno inspiriranem članku dunajskega poročevalca »Frankfurter Ztg.« se navaja, da bo državni kancelar v kratkem zopet prišel na Dunaj. Rusija kot svobodna in miroljubna dežela lahko dobi cen mir, bojevitva Rusija, ki še enkrat apelira na orožje, pa najbrže strateško manj ugoden mir. Mogoče je računati s tem, da bo Anglija izkoristila psihološki moment pred srednjeevropsko žetvijo, da bo stopila pred centralne države s predlogi, ki lahko dovedejo do miru.

Delitev Alzacije in Lotaringije.

Berolin, 15. maja. »Post« piše, da so se vršili v Berlinu in v glavnem stanju pogajanja glede bodočnosti Alzacije in Lotaringije. Alzacijo in nekaj lotarinskih okrožij naj dobi Bavarska, ostalo Lotaringijo pa Parmaska.

Socialistična konferenca v Stockholmu.

Izjave ministra Vandervelda.

Stockholm, 14. maja. Nizozemsko - skandinavski pripravljali komite za stockholmsko konferenco se je posvetoval v soboto in nedeljo s predsednikom mednarodnega socialističnega biroja Vanderveldom, ki se nahaja na poti v Petrograd.

Vandervelde je izjavil, da je smatral v smislu naročil iz okupirane Belgije za nemogoče sedeti v plenarni seji skupaj s socialisti, ki so podpirali imperijalistično politiko centralnih držav in jo še podpirajo. Na drugi strani pa smatra za dobro, da pridejo zastopniki vseh socialističnih strank druga za drugo v Stockholmu, da razložijo nizozemsko-skandinavskemu komiteju svoje nazore.

Kristijanija, 14. maja. (Kor. ur.) »Tidens Tegn« objavlja razgovor s predsednikom mednarodnega socialističnega biroja sedanjim belgijskim ministrom Vanderveldom, ki potuje v Petrograd. Vandervelde je izjavil, da stockholmska konferenca nima nobenega pravega pomena, kajti Belgiji, Francozi in Angleži ji ne bodo prisostvovali. Glede Borgbjergove pacifistične misije v Petrogradu je izjavil Vandervelde, da so pogoji nemških socialistov za Belgijo nesprejemljivi. Da dobite Francija Alzacijo - Lotaringijo, Italija pa Trentino, to ni aneksija, temveč desaneksija in zadoščenje za prejšnje aneksije. Dokler sovražnik tega ne prizna, ni nobene podlage za mirovna pogajanja.

Stockholm, 15. maja. (Kor. ur.) V »Socialdemokraten« izjavlja Vandervelde: Mir ovira cesarska nemška vlada in socialna pozicija Hohenzollernov et comp. Mi ne moremo iti roko v roki z nemškimi socialisti, katerih druga roka se nahaja v roki nemškega cesarja.

Stockholm, 15. maja. (Kor. ur.) Revolucionarni docent na pariški Sorboni Rubanovič, je na potovanju v Petrograd dospel sem. Rubanovič je popolnoma pod francoskim vplivom in upa na odpor oboževanega naroda proti zunanjim napadalcem. Glasom zanesljivih vesti so ruski socialisti močno zavzeti za mir in ne bodo potovanja Vandervelda in Rubanoviča tega razpoloženja nič premenila.

Potni listi za nemške radikalne socialiste.

Nemška vlada je izjavila, da bo dala tudi delegatom nemških radikalnih socialistov potne liste za stockholmsko konferenco.

Bitka na zapadu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 14. maja. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča:

Veliki glavni stan:

ZAPADNO BOJIŠČE.

Armadska skupina prestol. Rupprehta Bavarskega.

Med Ypernom in Armentieresom je trajalo živahno artiljerijsko delovanje. S kratkim bobnajočim ognjem ob Scarpi in pri Monchyju pripravljeni angleški napadi se niso mogli razviti v našem uničujočem ognju. Južno in vzhodno Bullecourta so bili sovražni sunki zavrnjeni.

Armadska skupina nemškega prestolonaslednika.

Na več krajih fronte ob Aisni in v Champagni se je zopet zvišal artiljerijski boj. Na višinske pozicije Chemin des Dames, vzhodno Cormicy in sever. Prosena se je stopnjeval od časa do časa do znatne sile. Na St. Berthe Ferme vzhodno forta de Malmaison je juršalo več stotnih v svezem navalu in so jo obdržale kljub sovražnim zavojevalec poskusom. Istotako so obdržali Renc dne 13. maja novo pridobljeno črto na višini 108 severno Sapigneulesa, ker so potisnili Francoze nazaj, proti štirikrat ponovljenim napadom. Pri Aillesu, severno Craonnella in zapadno ceste Corbeny - Berry au Bac so ostali francoski delni sunki brezuspešni.

Vzhodno Mase so bili napadi sovražnih čet na vas Blanchés odbiti.

V zračnem boju je padlo 6 sovražnih letal za nemške črte; eno je bilo prisiljeno, spustiti se na tla pri nas.

VZHDNO BOJIŠČE.

Nikakih posebnih dogodkov.

Prvi generalni kvartirni mojster v. Ludendorff.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

14. maja popoldne. Navadni artiljerijski ogenj na celi fronti. Danes jutraj smo zavrnili močne nemške izvidne oddelke, ki so se skušali približati našim črtam na raznih točkah severo - vzhodno od Vauxaillona, zapadno od Craonna, ob višini 108 in pri Sapigneulu. Vsi ti napadi so se v našem ognju popolnoma ponesrečili. Sovražnik je imel težke izgube ter je pustil vjete v naših rokah.

Obstreljevanje Zeebrügga.

Berolin, 14. maja. K angleškemu poročilu o obstreljevanju Zeebrügga pripominja Wolffov urad: 1.) Obstreljevanje ni imelo nobenega vojaškega uspeha. Malo brezpomembne škode. 2.) Nobeno nemško letalo ni bilo uničeno ali zbito.

Bitka v Makedoniji.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 14. maja. (Kor. urad.) Wolffov urad poroča:

Veliki glavni stan.

MAKEDONSKO BOJIŠČE.

Severno Bitolja in v loku Črne se je artiljerijski boj ponovno stopnjeval.

Prvi generalni kvartirni mojster v. Ludendorff.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

14. maja. Makedonska fronta. Na vzhodnem bregu Prepsanskega jezera je poskusila sovražna stotinja prodreti, mi pa smo jo z ognjem prepadli. Ob Črveni steni slaboten topovski ogenj in praske patulji. Na višini 480 severno od ravnine pri Bitolju tudi slaboten topovski ogenj. V loku Črne včasih živahen topovski ogenj. Vzhodno od Črne včasih silen sovražni ogenj, ki je dvakrat dosegel silo bobnajočega ognja. Poskus sovražnega oddelka, prodreti proti Gradešnici, se je ponesrečil v našem uspešnem ognju. V okolici Moglene so se vršili dan in noč vroči boji. V splošnem so razvijali tu, ko se je na drugih odsekih makedonske fronte popolnoma ponesrečila ofenziva Angležev, Francozov, Rusov in Italijanov, Srbi obupne, a ravno tako brezuspešne napade, da bi dosegli vsaj kak majhen uspeh. Čez dan in ponoči posebno silen topovski ogenj, ki je prehajal v bobnajoči ogenj. Obenem s tem delovanjem artiljerije so izvršili Srbi opetovano napade na fronti ob Mogleni, mi pa smo jih vsakokrat z najtežjimi izgubami za nje zavrnili. Pri Dobropolju vzhodno od tam so plačali Srbi svoje ljute napade z velikanskimi izgubami. Popoldne so se napadali poskusi večkrat ponovili, zlomili pa so se v našem ognju. Proti 10. zvečer so izvršili Srbi eden najsilnejših napadov; tudi ta napad smo s kar najbolj krvavimi izgubami za sovražnika zavrnili. Pri Kuruzu so napadali Srbi od opoldne

va do 10. zvečer brez prenehanja z veliko ljutostjo, njih napadi pa so se ponesrečili. Zapadno od Vardarja slaboten artiljerijski ogenj. Iz dopolnilnih poročil izhaja, da je imel sovražnik včeraj, ko smo pregnali Francoze z višine Jarebične na jugu Hume težke izgube. Do sedaj smo našli pred ovirami 500 mrtvih francoskih vojakov. Zapadno od Vardarja do izliva Strume slabotno topovsko delovanje. — Romunska fronta. Pri Tulči slaboten ogenj pušk, pri Galacu artiljerijski ogenj.

Z ostalih bojišč.

TURŠKO URADNO POROČILO.

14. maja. Fronta ob Dijali. Šest ruskih konjeničskih polkov s tremi baterijami, ki so bili prekorčili severno od Širvankale Dijalo, se je umaknilo pred našimi prihajajočimi četami čez Dijalo v jugovzhodni smeri. Rusi so od 11. maja sem brez uspeha napadali naše pozicije ob perzijski fronti. Z ostalih front ne poročajo o nikakršnih dogodkih.

RUSKO URADNO POROČILO.

12. maja. Zapadna fronta. Navadni ogenj pušk izvidno in letalsko delovanje. Južno od Naroškega jezera v okolici vasi Stahovci je izvršil sovražnik napad. — Romunska fronta. Streljanje in izvidno delovanje.

12. maja. Kavkaška fronta. Dne 10. maja so izvršili Turki z nekakimi tremi stotinjami in več oddelki Kurdiv napad na obe bregovih Evrata jugozapadno od Erzingiana in v okolici prelaza Keler Kami. Ustavili smo napad Turkov. Med Senhemom in Pendjvinom v bližini gore Garran so se polastile naše čete v noči na 8. t. m. dela sovražnih pozicij. Tekom 8. maja smo nadaljevali boj ter smo zasedli še en del sovražnih pozicij. — Ko se je znočilo, so se naše čete z ozirom na močna ojačenja sovražnika umaknile v svoje prve pozicije. Dne 3. maja so prekorčile naše čete reko Dijalo pri Mejdanu ter odkorakale v smeri na Kifri. Dne 10. maja smo vsled boja prekorčali Dijalo med Džemurjem in Omar Ago.

13. maja. Zapadna in romunska fronta. Ogenj pušk, izvidno delovanje in delovanje letalcev. 13. maja. Kavkaška fronta. Južno od Gimiškana so poskusili Turki, močni nekako eno stotnjo, prodreti; naš ogenj pa jih je zavrnil.

Romunsko uradno poročilo.

13. maja. Z vse fronte ni poročati ničesar važnega razen o obojestranskem artiljerijskem ognju in navadnem ognju strojnih pušk. Artiljerijsko delovanje je bilo živahnejše v okolici Ciuleje, Salecce, Surate in Salestija. Ob Donavi mir.

Amerika v vojni.

Ameriška ekspedicijska armada.

Berolin, 15. maja. »Lokalanzeiger« poroča iz Haaga: »Daily News« poroča iz Washingtona: Iz zelo zanesljivega vira poročajo, da bo predsednik Wilson imenoval generalmajorja Pershinga za poveljnika čet, ki naj se pošljejo na Francosko. Pershing je imel že več konferenc z Lansingom in Wilsonom. Prej je bil poveljnik armade, ki je operirala proti Mehiki.

Ameriška stalna armada.

Washington, 14. maja. (Kor. urad.) Predsednik Wilson je odobril za čas do rešitve vojnega zakona, da se stalna armada pomnoži. Nove polke bodo pričeli postavljati jutri. Kakih 85.000 mož in 183.000 mož, določenih za vojsko, je že oddeljenih.

Wilson proti nevtralcem.

Rotterdam, 15. maja. (Kor. urad.) »Morning Post« izve iz Washingtona: Zakon, ki pooblašča Wilsona, da sme če treba, prepovedati izvoz v nevtralne dežele, ki meje na Nemčijo, se bo izvedel. Predsednik bo dobil tudi pooblastila glede plostva, da bo imel vedno dosti ladij za neobhodno potrebne vojaške transporte.

Razne vojne vesti.

KITAJSKI PARLAMENT IN VOJNA.

Zeneva, 15. maja. Iz Washingtona poročajo: Kitajski parlament je preložil glasovanje o vojni napovedi Nemčiji.

Ententna agitacija na Španskem.

Zeneva, 14. maja. »Petit Parisien« poroča iz Madrida, da so oblasti poostrele svoje postopanje proti prijateljem entente. Vlada je prepovedala vsako manifestacijo; zlasti strogo nastopa vlada proti intervencionistom, katerih voditelj Lerroux je zaradi tega v parlamentu stavil interpelacijo.

Angleški transportni parnik

Lugano, 15. maja. »Secolo« poroča: Angleški transportni parnik »Transsylvania« (14.000 ton) na poti v Marseille, je zadel dne 5. maja nedaleč od Savone ob mino; 3000 vojakov in 80 sester je bilo rešenih.

Ce pomorež državi,
pomorež i sam sebi!
Podpisni šesto vojno posojilo!

Položaj na Ruskem.

Proti Miljukovu.

Rotterdam, 15. maja. (Kor. ur.) »Nieuwe Rotterdamse Courant« javlja iz Londona: »Manchester Guardian« poroča iz Petrograda: Socijalistične stranke so pripravljene se udeležiti vlade, zahtevajo pa, da se popreje iz kabineta odstranijo elementi, ki glede vojnih ciljev ne soglašajo z demokracijo. Tako prihaja na dnevni red vprašanje, ali more Miljukov še ostati zunanji minister. Demokracija nima nič proti temu, da ostane Miljukov v kabinetu, toda izročiti mu hoče ministrstvo za prosveto.

Delavsko - vojaški Odbor in ruska armada.

Petrogradska brzojavna agencija odločno dementira, da bi se bil delavsko-vojaški odbor izrekel za premirje. Narobe, o tem vprašanju se v Odboru sploh ni govorilo in Odbor bo poslal vojakom na fronti manifest, ki poudarja, da je separaten mir nedopusten in prepoveduje vojakom, da bi se bratili s sovražniki.

Izjava ruskega poslanika v Rimu.

Lugano, 15. maja. Ruski poslanik v Rimu, Giers, je rekel sotrudniku »Secola«, da to, kar se godi danes na Ruskem, je kriza za utrditev ravnesja v notranjosti in nima nič opraviti s temeljno mislijo vojne. Poslanika je bolešno zadelo, ko je videl v italijanskem časopisu izraženo skrb, da sklene Rusija poseben mir. Na separaten mir ne misli na Ruskem nihče, tudi ne velika večina ekstremnih skupin, a kar se tiče od manjšine teh skupin izrečene želje o reviziji pogojev zavezništva, se to tiče le razlike v mnenju glede vojnih ciljev, nima pa z vodstvom vojne ničesar opraviti. V tem oziru je vsaka bojazen zavezništva neutemeljena. Ruska armada stori svojo dolžnost popolnoma. Najtežja kriza na Ruskem je že premagana. Končno je poslanik Giers še namignil na znamenito pripravljeno italijansko ofenzivo ter dostavil, da Italija lahko računa na podporo Rusije.

Politične vesti.

— K nemškemu državnemu jeziku. Zanimiv fakt konstatira češki »Venkov«: V avstrijskem zakoniku št. 156 z dne 6. aprila 1917 čitamo naredbo avstrijskega ministrstva javnih del in justičnega ministrstva dne 14. marca 1917 glede novega poslovnega reda patentnega sodišča. (Podpisana ministra Trnka in baron Schenk). V § 41. (Dienstsprache) stoji: »Službeni uradni in obravnavni jezik je nemški.« To se pravi, da morajo stranke in odvetniki pri obravnavah govoriti nemško, torej podobno, kakor pri vojnem sodišču, dasir. smejo tožbe vlagati v jeziku, običajnem v deželi. Razsodba se izda v nemškem jeziku ter se doda le prestava v dotičnem jeziku.

— Madžarski časnikarji za mirovno konferenco časopisja. Društvo madžarskih časnikarjev v Budimpešti se je obrnilo do glavnega urednika dunajskega »Tagblatta« Viljema Singerja, naj kot predsednik mednarodnega časnikarskega združenja skliče posvetovalne zaveznikov, nevtalnih in sovražnih držav v glavno mesto kake nevtalne države, da bi se tam posvetovali o svojem stališču do dogodkov sedanosti, češ, časopisi store lahko največ za pospeševanje mirovnega gibanja. Temu je le pripomnil, da je mednarodna zveza časnikarjev že med vojno razpadla in da torej gospod Viljem Singer nima nikakega mandata za sklicanje kake konference.

— Avstrijski Nemci in vojni cilji. »Berolinska« »Tägliche Rundschau« prinaša pod tem naslovom dunajski članek, v katerem pravi: Za naše krvne brate v Nemčiji bo ravno danes po Czerninomov pozivu na mirovno konferenco interesantno, kako mislijo vodilni člani nemškega »Nationalverbanda« — zlasti Wolf, Pachter, dr. vitez Mühlwert in prof. dr. Sommer — o vojnih ciljih. O ciljih stare habsburške države se bo govorilo pozneje. Danes pa govorimo, pravi »Tägliche Rundschau«, o tem, da stoji nemški nacionalci v Avstriji popolnoma na strani vseh narodnih strank v Nemčiji. Sedaj je prodrlo spoznanje, da je belgijsko vprašanje najvažnejše vprašanje cele vojne. Ta svetovni požar, ki ga je zanetil spor donavske monarhije s Srbijo, se je čedalje bolj razvil v nemško-angleški spor za moč. Vsa druga vprašanja zgodovinskega značaja stopajo v ozadje. Zato se bore Angleži do zadnjega kozaka, zato gonijo zadnjega Francoza v strelski jarek. Toda obdonavski Nemci verujejo v zmago nad John Bullom. Na Balkanu bo treba napraviti primeren red, tudi vprašanje Adrije vpije po rešitvi, toda najvažnejše je vprašanje belgijsko. Da se je Scheidemann

zastavil za mir brez aneksij in odškodnin, ne da bi bilo kanclerstvo to zavračalo, je izzvalo v nemško-nacionalnih krogih avstrijskih vzemirjenje, ki se je pokazalo v govorih ljudskih voditeljev. Soglasno so se voditelji nemške politike na Dunaju zastavili za misel popolnega premaganja Anglije. Belgija ne sme nikdar vstati v svoji prejšnji obliki. Po tej vojni se bo morala ustvariti med Nemčijo in Avstro - Ogrsko ozka gospodarska zveza, da bodo imeli uspehi na bojiščih trajen učinek. Pa tudi Antwerpen, prirodni obrenski pristan se mora priklopiti tej zvezi. Nemškim nacionalcem v Avstriji je nepojmljivo, kako morejo biti v Nemčiji še politiki, ki gledajo to vprašanje s strankarskimi očali. Na srečo se sedaj tudi v liberalnem taboru množe glasovi, ki zahtevajo Belgijo kot življensko zahtevo nemške države.

— Gučkov o brezmoči Rusije. Kakor smo že poročali je odstopil ruski vojni minister Gučkov. Kot vzrok navaja, da ne more prenašati odgovornosti za težke grehe, ki se gode na domovini. Kako sodi Gučkov o položaju, je razvidno iz njegovega govora v dumi, kjer je izvajal glasom Petrogradske brzojavne agencije: »Kako bo izšla država iz te krize? to je vprašanje, od katerega je odvisna utrditev izvojevanje svobode, izid vojne in usoda dežele. Naša uboga domovina se bori pod izrednimi težavami vojne in notranjih, do sedaj še nepoznatih zapletljajev. Mogočna vlada, oprta na zapiranje naroda, more rešiti deželo. Prevzeli smo od stare vlade strašno dedščino. Stara vlada ni znala vladati niti v mirnih časih, še manj pa v vojni. Znano je, pod kakimi okolišninami je naša hrapava vojska branila vsak meter ruske zemlje in kako je junaško in ne obupajoč nadaljevala boj. Samo še en napor, en napor vse dežele, in sovražnik bo razbit! Gre pa zlasti za to, da izverno, ali smo zmogli tega napora. Državni prevrat je našel odmev v vojski in mornarici, ki sta se zaupajoč v svojo stvarilno silo, soglasno pridružili novi vladi ter se posvečata dalekosežni preureditvi oboroženih sil. Trenotek se je upalo, da bo izšla naša vojna sila, obnovljena iz tega procesa in da bo nova disciplina zvrila vojsko. Temu pa ni tako. Odkrito moramo priznati, da je naša vojaška moč oslabela in se razkrojila, ker je zadelo njo ista usoda, kakor deželo, namreč razdeljenost moči, gospodstvo mnogih in anarhija. To zlo pa je tam še hujše ter vsebuje smrtno nevarnost za državo in narod. Ni še prepozno, toda zamuditi ne smemo nobenega trenutka. — Ljudje, ki mečejo med nas besede »mir na fronti in vojna v deželi«, delajo propagando miru za vsako ceno, propagando za državljansko vojno, pa naj stane kar hoče. Treba je nadomestiti te besede z drugimi: »vojna na fronti in mir v deželi!« — Minister je končal: »Pred nekaj časa se je reklo, da je domovina v nevarnosti; sedaj je še hujše; domovina stoji na robu propada.« (Delno živahno pritrjevanje).

— Anglija in Nemčija. Iz že omenjenega članka nemškega kontreadmirala Fossa naj navedemo še nekaj prav podučnih podatkov. Foss piše: »Črna lista«, s katero so Angleži začeli gospodarsko vojno proti Nemčiji, je imela učinek tudi na nevtalne države. Prav s tem se je pokazala silna moč Anglije. Ta kontrolira zdaj 90 odstotkov vseh ladij, poskrbuje 90 odstotkov vseh ladij premog, dominira v trgovskem oziru na treh četrtinah vsega sveta in lahko vsem bankam — tudi nemškim — predpisuje, s kom smejo sklepati kupčije. Zagrozila je vsem brodarjem, da jim zapre vse kredite, premog in kable, če se ne drže »črne liste«. Angleško poslanstvo v Ameriki je doseglo, da so se morale nemške trdnje v nevtalnih ameriških državah amerikanizirati, sicer bi jih bili uničili. Trgovci vsega sveta so se morali ukloniti angleškemu povečanju in pretrgati vse zveze z nemškimi trdnjami, da se ubranijo bojkota. To pomeni zopet izgubo več milijard. Angleži so davno prej kakor drugi narodi spoznali pomen in vpliv časopisa in dosegli so z njim, da so zdaj cele dežele, ki prav za prav bridko čutijo angleški depotizem, z razvitimi zastavami prešle v tabor Anglije. Časopisje olajšuje angleškim državnikom njihovo nalogo v največji meri. Spomniti se je treba le Francije, Amerike in burških držav, ki so vse brezpogojno stopile v službo Anglije. Angleški narod, ki je najnevarnejši roparski narod na svetu, združuje v sebi poleg brutalnega egoizma do vrhunca razvito spretnost in razumnost. Krono združenja Anglosaksov in Normanov je ustvarila angleško plemo in mu dalo njegove sile. Ali ni značilno, da izvršujejo v sedanji vojni angleški oficirji kontrolo na celi švedsko-ruski meji? Ali moremo Nemci trditi, da smo Herrenvolk in poklicani za gospodstvo na svetu.

Kdor pošteno misli, mora priznati, da nismo. Če bi to bili, bi se ameriški Nemci ne bili tako poskrili, kakor to vidimo zdaj, nego bi se bili združili z Irci postavili za svojo domovino. A kaj vidimo. Največji ponos Nemcev v Ameriki je, da se pokažejo kot »lojalni« Amerikanci. Reklo se je, da ima blokada centralnih držav poleg mnogih škodljivih strani tudi to dobro stran, da ostaja naš denar doma in cirkulira samo doma, dočim gre denar četverozveznih držav za vojne nabave v Ameriko. To ne velja za Angleško. Akcije ameriških držav, ki izdelujejo vojne potrebe, so večinoma v angleških rokah in večji del vojaških izdatkov Anglije ostane tudi doma. A kako velikanski so dobički, ki jih dela ravno vsled vojne Angleška s prevozom svojih ladij in dajanjem premoga svojim zaveznikom, tega si še prav predstavljati ne moremo. V časopisih je mnogo brati o bajnih dobičkih norveških brodarjev, navzlic temu, da so nemški podmorski čolni že potopili toliko norveških ladij. A če dajo norveški brodarji vzlic tem potopom svoje ladje še vedno Angleški na razpolaganje, je to dokaz, da presega dobiček še vedno vse največje škode. Tako je tudi z angleškimi brodarji. Nadalje je Angleška zasedla skoro vse nemške kolonije, si vtlesila Egipt, zasedla grške otoke, prodrla daleč čez Bagdad, torej dosegla dobičkanosne uspehe. Nemčija pa je že tri leta gospodarsko izolirana, vojna jo je veljala že kakih sto milijard, njeno trgovsko brodovje je večinoma ugrabljeno, njene kolonije izgubljene. — Kontreadmiral Foss končuje z izjavo, da je vsled opisanih razmer nemogoče mir, kakor ga zahtevajo nemški socialni demokrati, namreč mir brez aneksij in brez vojne odškodnine, češ, Nemčija, Francija in Italija bi bile s takim mirom uničene, Rusija pač hudo zadeta, a bi se vsled izrednih naravnih pripomočkov lahko kmalu pomagala. Angleška pa bi napravila s takim mirom največji dobiček. Zato zahteva kontreadmiral Foss najodločnejše nadaljevanje vojne.

— Razkol v švedski socialni demokraciji. V Stockholmu se je vršilo dne 13. maja ustanovno zborovanje nove švedske radikalno - socialistične stranke, kateri se je pridruživlo 300 socij. - demokratičnih organizacij s 30.000 člani. Kongresu so prisostvovali tudi delegati ruskih socijalistov, med njimi gospa Lurie, ki je izjavila, da postaja radikalna socialistična smer v Rusiji vedno močnejša ter je nazdravila skorajšnjemu miru.

— Novi predsednik v Boliviji. Iz La Paza poročajo, da je bil izvoljen za predsednika Bolivije za leta 1917. do 1921. vodja liberalne stranke Jose Gutierrez Guerra, predsednik poslanske zbornice in nekdanji finančni minister. Nastopil bo dne 14. avgusta, ko odstopi dosedanji predsednik Ismael Montes.

Poljska kriza.

Z napeto pozornostjo pričakujejo naši politični krogi rezultata dunajskih posvetovanj Poljskega kluba. V tem nekaj tako enotnem in v svoji politični taktiki tako oportunističnem klubu se razvija težka kriza, ki ni le pomembna za politiko poljskega naroda v Avstriji, temveč je principijalnega pomena za državo in vse njene narode.

Znano je, da je izločitev ali odobritev (kakor bi se dalo reči po poljskem vzgledu) Galicije nemška in ne poljska ideja. Ločitev Galicije od ostalih avstrijskih dežel je star postulat nemško - nacionalne politike, ki je vedno računala in študirala, kako naj se ustvari v državi in zlasti v nje zakonodajnem zboru nemška večina. Ko se je tekom vojne zdelo, da bo mogoče uresničiti znane nemške načrte, so nemške stranke pridobile Stürgkhovo vlado tudi za idejo odcepljenja Galicije in po proklamaciji samostojne Poljske se je celo zdelo, da je galiska avtonomija nekako posebno darilo Poljakom. Poljska politika se takrat ni spomnila starega izreka: timeo Danaos et dona ferentes in Poljaki so se z vso vnemo lotili načrta, od katerega so pričakovali, da bo vsaj v okviru države zadostil njihovim težnjam po narodni emancipaciji. Za ostale slovanske stranke je bilo galisko vprašanje hude politične opasnosti — že se je zdelo, da bodo Poljaki in Nemci zvezali svoje interese ter se skupno postavili z vlado za nasilno izvedbo nemško-radikalnega programa.

Slovanski narodi so si odahnil, s svežo energijo so udarili na dan novi načrti za resnično demokratičen in vsem narodom pravičen ustroj monarhije.

Polagoma so prihajali tudi Poljaki do spoznanja, kako velik pogrešek so napravili s svojo galisko politiko in kako moralnični nevarnosti kot demokraciji in slovanski narod so se izpostavljali s svojo zvezo z nemškimi oktrojističnimi načrti. Ruska revolucija jih je rešila skrbi, ki jih je morala navdajati radi usode kraljevine Poljske, dokler je caristična Rusija še vedno proglašala poljsko ozemlje za svoje. Svobodna, demokratična Rusija ne pozna zatiranja narodov, ruska revolucija je prepustila tudi Poljakom, da si svobodno uredijo svoje narodne razmere. Centralni državni ste že lani v novembru proklamirali neodvisnost Poljske, sedaj jo je v principu priznala tudi Rusija: poljsko vprašanje je tako rešeno z obeh strani.

S tem večjo pozornostjo so se mogli posvetiti avstrijski Poljaki svojim posebnim zadevam. Tako je polagoma v njih dozorevalo prepričanje, da se nahajajo na napačni cesti. Poljsko vprašanje v Avstriji ni le galisko vprašanje in narodna emancipacija Poljakov se ne more držati historičnih deželnih mej. V Šleziji prebiva mnogo tisoč Poljakov, ki imajo pravico biti zedinjeni s svojimi galiskimi rojaki. Zastopniki poljskega naroda pa imajo dolžnost se postaviti ne za razrešitev galiskega, temveč za razrešitev poljskega vprašanja v monarhiji.

To spoznanje je prišlo pozno, vendar ne prepozno. Zato je padla izločitev Galicije v vodo in je poljska politika krenila na druga, morda na povsem nova pota. Kriza v Poljskem klubu traja in še ni razrešena. V njej se razkrajajo tudi prestanki politike, ki izvira iz časov starega parlamenta in stare avstrijske mizerije.

Za vse slovanske narode, za državo samo so dogodki v Poljskem klubu največjega pomena. Poljaki, dosedaj najkonsekventnejši zastopniki historične deželne avtonomije spoznavajo, da je spas avstrijskih narodov in države v zjedinenju narodov in njih v okviru države čim najbolj uveljavljeni avtonomiji. V tem oziru se je poljska politika sedaj odločno in načelno približala politiki ostalih slovanskih narodov v monarhiji.

V praktičnem oziru pa ni rodila kriza v Poljskem klubu nič manj dalekosežnih posledic. Izločitev Galicije je pokopana in s tem je pretrgana vez med poljsko in nemško politiko. Dokler so se Poljaki ogrevali za odcepljenje Galicije, so bili navezani na pomoč nemških strank, ki so zopet glede svoje programa računale na podporo Poljakov. Izločitev Galicije in nemški državni jezik sta bila trdna zavezništva. Temu je sedaj konec. Poljaki so prosti obveznosti in njihova politika bo sedaj lahko neovirano krenila na pot pravih narodnih interesov, ki so tako tesno združeni z interesi cele monarhije. Na tej poti se nahajajo tudi ostale slovanske stranke.

Poljski program.

Z Dunaja poročajo: V pondeljko-vi seji Poljskega kluba je izjavil odstopivši predsednik eksc. Bilinski: »Mi branimo svoj politični program, ki je stremel za tem, da se združi Galicija s poljskim kraljestvom. Ko je ta program brez naše krivde propadel, smo se pečali s vprašanjem odcepljenja Galicije, ki pa nam je bilo le sredstvo, ki bi nas naj bilo približalo uresničenju našega narodnega idejale.«

Profesorji krakovske univerze za program narodne neodvisnosti.

Dunaj, 15. maja. Profesorji krakovske univerze so poslali Poljskemu klubu poslanico, v kateri pravijo: Podpisani zastopniki poljske znanosti konstatirajo, da je sedaj ves civilizirani svet priznal, da morajo mednarodni odnosi v bodoče temeljiti na načelu pravičnosti. V smislu tega principa mora biti tudi Poljski vrnje na neodvisnost.

Novi načelnik Poljskega kluba.

Dunaj, 15. maja. Poljski klub je v današnji plenarni seji odobril demisijsko načelnika dr. Bilinskega. Volitev novega načelnika se vrši 30. t. m. Kot najresnejši kandidat prihaja po poštov poslanec knez Lubomirski, ki je tudi član gosposke zbornice. Imenujeta se še imeni bivših načelnikov »P. k.« krakovskega župana posl. dr. Lea in posl. dr. Lazarškega.

Nova kriza v galiskem ministru?

Dunaj, 15. maja. V poljskih krogih se govori, da je pričakovati v galiskem ministru nove krize.

Notranjepolitični položaj.

Parlament in vlada.

Politični informator mariborske »Straže« piše: Bivše ministrstvo grofa Stürgkha je stalo na stališču, da parlamenta ni treba in da vojni časi zahtevajo, da je vlada obenem postavodajalka, izvrševalka in nadzorovalka. »Podaniki« morajo molčati in ubogati. Po ustavi je seveda stvar drugačna: Postavodajalci so cesar in ljudstvo, med katerima vlada samo posreduje; izvrševalka je vlada in njeni organi; nadzorovalci izvrševanja so zopet cesar in ljudstvo. Ustavno stališče je torej precej različno od Stürgkhovega stališča, ki je v pravem pomenu besede absolutistično. Največjo podporo je našel Stürgkh v nemških radikalcih, katerim so se polagoma pridružili celi »Nationalverband« in krščanski socialci. Vsa ta zarota proti ustavi ni hotela parlamenta. — Zdise, da se pripravljajo zopet enake razmere. Ministrstvo Clam-Martinic očitno ni kos nalogi, ki jo je prevzelo. C. k. urad za prehrano, katerega vodi Höfer, je skoro popolnoma odpovedal. Notranjo politiko presoja ministrstvo le po čeških razmerah in sicer jo gleda skozi očala čeških Nemcev. Zato so vse druge narodnosti, ne izvenzemlj Poljakov in alpskih Nemcev, nezadovoljne. Velikanska butara za ministrstvo sta justični minister Schenk in finančni minister Spitzmüller, ki zaradi svojega nastopa v Kranzovem procesu naravnost izzivata opozicijo parlamenta. Razmerje med socialdemokrati in ministrskim predsednikom je skrajno napeto in socialdemokrati pripravljajo zanj hude parlamentarne napade. Grof Clam-Martinic je še star nasprotnik splošne in enake volilne pravice, na kateri bazira sedanji parlament. Za to nima grof Clam-Martinic prav nobenega interesa na parlamentu, nasprotno, njegovim intencijam bi bolj odgovarjalo, ako bi ga ne bilo. Za to tudi dejstvo, da Clam-Martinic drži še vedno križem roke in ne išče nobenega stika s parlamentarnimi strankami. — Kakor Stürgkh, dobiva tudi Clam-Martinic v svoji averziji proti parlamentu največjo oporo pri — nemških radikalcih in posredno pri vseh nemških strankah. Nationalverband nudi po krivdi radikalcev sliko največje razdrapanosti in onemoglosti. Človek se z vsemi silami mora upirati proti čustvu strahu, ako pomisli, da bi to naj bila vodilna stranka našega parlamenta. Krščanski socialci so sicer edini, toda mirno stojijo ob strani, češ: Mi smo za parlament, toda če ga ne bo, si umijemo roke. — Čast in ugled Avstrije zahteva, da smo v sedanjem času na znotraj krepki in močni, kakor so naše fronte na zunanji trdnje in nepremagljive. To zahteva naš interes ne samo nasproti sovražnikom, ampak tudi nasproti našim zaveznikom. Čim močnejši smo na znotraj, čim bolj edini in solidarni, tem več velja naša beseda v krogu zaveznikov. Mir nam koraka nasproti in za to se bomo tudi z zavezniki imeli marsikaj domeniti. V teh trenutkih ne smemo nuditi sliko onemoglosti in oslabelosti. Za to je nastopanje nemških strank, posebno nemških radikalcev, v sedanjem trenutku avstrijskim interesom na škodo. Vlada pa, ki tiho podpira nemško-radikalna prizadevanja, ne zasluži podpore avstrijskih strank, ampak njih odločno opozicijo. — Važni, kritični trenotki se nam bližajo. Gotovi krogi hočejo drugikat ubiti parlament. Toda mi upamo, da bo avstrijska misel zopet premagala ovire. Ze velikokrat smo obupovali, toda nazadnje se je še vsakokrat pokazalo, da je Avstrija močnejša kakor osebe, ki imajo za njo malo zmisla, a v njej veliko besedo.

Vprašanje jugoslovanskega ministra.

O eventualnem imenovanju jugoslovanskega politika za ministra se strinja z naziranjem našega lista tudi hrvatsko časopisje. Tako pišejo katoliške »Novine«:

»Za Hrvate i Slovence, koji imaju da budu tako žestoku borbu za svoju narodnu eksistenciju na dvije fronte: prema sjeveru i jugu, ne će biti gotovo od nikakove koristi, ako ude u ministarstvo jedan ambiciozni čovjek. Prije nego li se ispune pravedni zahtjevi slovenskoga i hrvatskoga naroda u monarhiji, ne smiju si slovenski i hrvatski poslanici vezati ruke zlatnim lancima i težiti za visokim stolicama. Misao na jugoslovansko ministarstvo neka se za sada skine s dnevnoga reda, a na mjesto toga neka se nastoji izgraditi što veću unutarnju koncentraciju Slovenaca i Hrvata. Ono će prvo koristiti samo pojedincima i možda još jače pocijepati naše narodne redove, a ovo drugo položiti će jaki temelj zgradi narodne slobode i narodnoga

Jedinstva slovenskoga i hrvatskoga naroda. Nemojmo se dati ujarmiti od birokratizma i aristokratizma! Narodni duh mora da inspirira svaku našu akciju. Samo ljubav prema općim narodnim interesima neka nam svetijeli na teškom križnom putu borbe.

Češki podpredsednik.

Dosedanji zastopnik Čehov v predsedstvu poslanec Ždarsky se je odpovedal tej časti. Čehi bodo kandidirali na njegovo mesto poslanca Udržala.

Trst.

Veliko je zanimanje za Trst in njega bodočnost. Nebroj člankov je bilo v listih in izšlo je več brošur, tiščih se Trsta v preteklosti in prihodnosti. Alfred Escher, član gosposke zbornice, je izdal sedaj v Manzovi založbi spis »Triest und seine Aufgaben im Rahmen der österreichischen Volkswirtschaft« na 112 straneh, zelo zanimivih in uvaževanja vrednih podatkov in izjavljaj:

Trst v preteklosti. To poglavje obsega Trst v sedemnajstem in osemnajstem stoletju, prosto luko, čas do krimske vojne, pričetek razvoja: v malem tržaškem pristanišču je izkazovala plovba že začetkom 19. stoletja okoli 4000 ladij z 200.000 registertonomi na leto, sredi stoletja je priplulo na leto v tržaško luko okoli 10.000 ladij s 700.000 reg. tonami. Ako bi bila Avstrija koncem krimske vojne svoje bilanco napravim Trstu približje preiskala, bi bila dobila, da potom Trsta so bile razširjene direktne trgovske zveze države, ki je bila dolej popolnoma kontinentalna dežela, ne samo v vse dežele Sredozemskega morja, marveč tudi v Severno morje, na Angleško, v severno in južno Ameriko, v vzhodno Afriko in Indijo. To je bil čas, ko je Trst spadal med prva kontinentalna pristanišča in njegov promet ni zaostajal za prometom Hamburga. Komercialna ekspanzivnost Trsta se je kazala tudi v tem, da ne čestite stare Benetke, ampak mnogo šibkejši Trst je imel plovbo na Padu v zaledju Benetk do Milana. Trst je rasel in Hamburg je postal pozoren nanj. Obrambna akcija pod vplivom gospodarske ekspanzije Nemčije narastili severni pristanišči proti mlademu tekmeču sega v pričetek druge polovice 19. stoletja. Ako je reklo 18. stoletje: Mi nimamo nikakega velikega pristanišča, moramo si je vstvariti, je bila parola nastopnega stoletja: Mi imamo emporij, kateri moramo pripravi za ugledno središče svetovne trgovine. Ali zveze z notranjimi deželami niso bile prilagode svrham svetovnega prometa. Prva železniška črta, ki je imela državno središče zvezati z obaljo, to je železnica čez Svezar, je dobila smer v Italijo. Politična in vojaška razmotrivanja so cenila bolj zvezo z Benetkami kakor pa ugodnejše nadaljevanje črte do Trsta. Železnica je bila zgrajena do Nabrežine, ob tržaški planoti in le stranska črta je zvezala na to glavno črto s Trstom. Dolgost proge in neugodne terenske razmere so se izražale v tarifnih in nastale so tožbe o visokih tarifih, ki so otežkočali Trstu konkurenco z drugimi pristanišči. Transporti iz Stetina, Bremna, Hamburga, Rotterdam in Antwerp na niso segali samo globoko na Češko, marveč v najožje tržaško zaledje. Sueški kanal je prinesel preobrat v svetovnem prometu in častno je za Trst, da med ustanovitelj družbe za Sueški kanal so bili tudi njegovi sinovi. (Revoltella je bil podpredsednik družbe.) Avstrijski Lloyd je raztegnil svoje vožnje na Indijo in pogajanja med Lloydom in Anglijo, da bi šla indijska pošta preko Trsta, kažejo, kako smoteno se je delalo ob Adriji. Ali zane-marjene železniške zveze z Adrijo so bile vzrok, da ni bilo uspeha, ki so ga pričakovali optimisti. Temeljna napaka prevelike dolgosti južno-železniške proge se končno ni dala poravnati tudi ne s tarifnim znižanjem, vedno glasnejši je bil klic po novih železniških zvezah in prišla je planinska železnica. Opustitev privilegija proste luke, ta žrtev na oltarju gospodarskega pobratimstva z notranjimi deželami, ni smela biti odpravljena s propadom gospodarskega razvoja Trsta.

Escher se bavi na to z gospodarskimi nalogami Trsta obširno pod raznimi poglavji in pravi, da dežela, ki kupuje s tujim posredovanjem, opuščane precejšnjo vabljivo moč za komercialne odnose, katera onostran morja se je vstvari potrebno razpoloženje, ki more dati temelj eksportu.

(Dalje prihodaj.)

Občni zbor političnega društva tržaških Slovencev „Edinost“.

Ob izredno lepi udeležbi iz vseh slojev tržaškega mestnega in okoliškega prebivalstva se je vršil v nedeljo dne 13. maja dopoldne v tržaškem »Narodnem domu« redni letni občni zbor političnega društva »Edinost«. Zborovanje je otvoril predsednik dr. Josip Wilfan, ki je poudarjal, da se sestaja društvo po dveh letih ob precej spremenjenih notranjopolitičnih razmerah. Po več kot triletnem presledku se odprvi zopet naš parlament. To je učinek vojne, in sicer nepričakovan učinek, kajti tisti parlament, ki se ni sestajal zaradi vojne, se sestane sedaj zaradi vojne. Vendar je parlament organ, ki naj bi slonel na svobodni volji ljudstva, in je treba, da z njim oživi tudi politično življenje ljudstva, da se oglase z njim želje in zahteve ljudstva. Delovanje političnega društva se je omejevalo predvsem na aprovizacijska vprašanja. Marsikdo je pač mislil: rajši naj skrbi za kruh, za polento, kot pa da se sklicujejo politični sestanki. Mislim pa, da je vendarle naša politična zrelost toliko, da ga ni med nami, ki bi ne spoznaval ozke zveze med politiko in kruhom ter dejstva, da je politično delovanje, da je prava harmonija političnih sil dovaja do uspeha v boju za kruh. Vojna je povzročila lakoto, in če se hočemo boriti proti lakoti, vidimo tudi vzroke, proti katerim se nam je bojevat.

Tajniško poročilo je podal dr. Ivan Marija Čok, ki je izjavil: Za nas najvažnejši in najusodnejši dogodek, ker smo po njem najbolj direktno prizadeti, je bila napoved italijanske vojne. Slovenci, kakor Jugoslavlani sploh, smo od nekdaj v Italijanih videli svoje dedne sovražnike. Zato nas je poleg izdajalskega načina Italije to dejstvo našlo vse Jugoslavlane te monarhije zbrane enega duha na braniku naše svete zemlje. In radostno in zmagozvestno so naši hrabri junaki hodili v boj, zastavljali svoje hrabre prsi verolomnemu sovragu, čigar kopja so se zlomila ob njih junaštvo in pogumu. Dogodki zadnjih dveh let na soški fronti so zapisani med najslavnejšimi listi zgodovine Jugoslovanov obdonavske monarhije: v njih se z vsjo jasnostjo zrcali nezlomljiva volja do zmage, do ohranitve skupne domovine, ki jo hočemo braniti s plametičnim navdušenjem. Toda politično društvo raditega ni ustavilo svojega delovanja. Njega vodstvo si je bilo temveč svesto svojih dolžnosti in je tudi v teh težkih časih — razmeram primerno — skrbno čuvalo interese našega naroda na vseh tleh. Predvsem bi bilo tu omeniti vojnopomožnega urada, ki se je z vmo in uspehom zavzemal za koristi družin vpo-klicancev s prošnjami in pritožbami radi podpor in njih zvišanje. Širši javnosti nevidne, a zato ne manj važne so bile vse one neštete vilne intervencije, izvršene po vodstvu političnega društva, odnosno po posameznih njegovih članih. Ni se opustila prilika, da se je prosilo, zahtevalo, opozarjalo ali protestiralo, če je to zahteval narodni interes. Sodelovali smo pri odboru javne pomoči in v aprovizacijski komisiji. Politično društvo se je ob raznih patriotskih prilikah poklonilo gospodu cesarskemu namestniku, da mu sporoči vdanost in zvestobo slovenskega naroda do dinastije. Te prilike so se uporabile tudi, da smo gospoda cesarskega namestnika informirali o svojih zahtevah in željah, zlasti pa o svojih potrebah na šolskem polju.

Mestna uprava je prevzela v svojo upravo slovenski šolski vrtec pri Sv. Ivanu, a pred par dnevi je ustanovila novega pri Sv. Vidu v mestu. Na intervencijo vodstva političnega društva je prišla mestna občina tržaška pogajanja z Družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani radi prevzetja njenih tržaških šol v svojo lastno reziho. Žal, se doslej še ni posrečilo, doseči v tem končnega uspeha.

Vsled vojnih dogodkov, ki so se odigravali v neposredni bližini mesta goriškega, sta se morala prenesti iz Gorice slovenska gimnazija in slovensko učiteljske. Posrečilo se je doseči, da sta se prenesta v Trst. Žalibog ni uredba v teh zavodih tako popolna in ne tako na višini, kakor bi to odgovarjalo potrebam, zato pa upamo, da se to v doglednem času — vsaj pred pričetkom prihodnjega šolskega leta — temeliito popravi, za kar naj skrbe poklicani činitelji.

O priliki poklonitve ene gori omenjenih deputacij je namestnik obljubil, poskrbeti vse potrebno za skorajšnjo otvoritev slovenskih vzporrednic na tukajšnji c. kr. obrtni šoli; po zagotovitvi gospoda namestnika je v ta namen že vse pripravljeno. Žalibog se ta prepotrebna šola, ki se je imela otvoriti že z začetkom šolskega leta, ki se zdaj bliža svojem koncu, še ni otvorila.

Šolske zahteve nasproti vladi in občini so bile doslej med prvimi naš, narodnimi zahtevami v Trstu. S tem večjim zaupanjem smo pričakovali njih uresničenja od strani občine, odkar je bila vsled razpustitve tržaškega občinskega sveta uprava tržaške občine poverjena posebnemu cesarskemu komisariju. Postopanje c. kr. komisarija je po našem prepričanju pri upoštevanju naših upravičenih zahtev ubralo veliko prepočasno tempo. Žal smo se tudi v tem pogledu varali v svojih nadah.

Splošno avstrijske notranje politične razmere se

v teku vojne doslej niso razvijale ugodno za Slovane. Parlament ne deluje že od začetka svetovne vojne sem. Vlada sistem se je preveč oddaljil od ustavne podlage in s tem so prišli do učinka enostranski vplivi nemškega radikalizma, proti katerim je morala nastopiti zdrava demokratična reakcija. Zedinjenje parlamentarnih organizacij, čeških in rusinskih, ter obetajoča se združitev jugoslovanskih poslancev obeta lepšo bodočnost. Iz tega se učimo, da nas le edinstvo in sloga moreta dovesti do boljših časov.

Tajniško poročilo se je odobrilo soglasno, brez razprave, nakar so bile sprejete sledeče resolucije:

1. Aprovizacijsko vprašanje. Politično društvo »Edinost« na občnem zboru dne 13. maja 1917 poziva vlado, da se z vsemi sredstvi zavzame za odpravo nedostatkov v aprovizaciji in skrbi tudi za zgornjo okolico, ki je bila v tem oziru dosedaj občutno zapostavljena. Resolucijo je utemeljeval dr. Josip Wilfan.

2. Narodne, gospodarske, socialne in kulturne zahteve. Politično društvo »Edinost« na občnem zboru v Trstu dne 13. maja 1917, izraža prepričanje, da je toliko radi splošnega gospodarskega, socialnega in kulturnega napredka, kolikor posebno radi težkih nalog bodočnosti potrebno, da se narodnostne razmere, kakor v vsej državi, tako zlasti v teh deželah uredi čim prej, in sicer na podlagi ustave in demokratičnem duhu v smislu popolne enakopravnosti, ter poziva zato vlado, naj v svojem delokrogu na vsem Primorskem, posebno pa v Trstu končno uresniči, v prvi vrsti v uradih in na šolskem polju, predpogoje za neovirani gospodarski in kulturni razvoj domačega slovenskega prebivalstva. Resolucijo je utemeljeval dr. Josip Wilfan.

3. Združenie jugoslovanskih narodnih sil. Politično društvo »Edinost« na občnem zboru v Trstu dne 13. maja 1917 izraža vročo, v vseh delih našega naroda globoko čuteno željo, da naj se z ozirom na splošni politični položaj, v življenjskem interesu slovenskega naroda in vsega jugoslovanskega plemena v tej državi — vsi jugoslovanski poslanci v državnem zboru združijo po češkem zgledu v enotno parlamentarno skupino, ki naj neekvno strankarskim organizacijam služi koncentraciji vseh sil v delu za skupno narodno stvar. Resolucijo je utemeljeval Makso Cotič.

4. Proti italijanskim aspiracijam na južno slovensko ozemlje. Občni zbor slovenskega političnega društva »Edinost« za avstrijsko Primorsko, sklican prvič po laški vojni napovedi na dan 13. maja 1917 v Trstu, prosvetuje najslavnejše proti pohlepni aspiraciji kraljevine Italije na Trst z njegovo, od starodavnih časov slovensko okolico in na ostale ob Adriji ležeče, k avstro-ogrske monarhiji spadajoče južnoslovenske pokrajine, katerih združitev z Italijo bi pomenjala ne samo krvavo kršenje narodnostnega načela, temveč bi nasprotovala tudi njihovim zgodovinskim tradicijam in gospodarskim interesom, ter izraža nado, da se hrabri soški armadi posreči v najkrajšem času izgnati sovražnika iz vseh zasedenih krajev in osvoboditi l. 1866. od skupne domovine odtrgane beneške Slovence, ter da se s tem in s preureditvijo notranjih državnopravnih razmer omogoči izpolnitev davne želje našega naroda po združitvi vseh slovenskih in sploh južnoslovanskih dežel. Resolucijo je utemeljeval dr. Otokar Rybář.

5. Preskrba družin vpo-klicancev, vdov in sirot in pohabljenec. Politično društvo »Edinost« na občnem zboru dne 13. maja 1917 naglašja potrebo, da se toliko glede podpor družinam vpo-klicancev, kolikor glede oskrbe za vdove in sirote padlih vojakov in za vojne pohabljenice popravijo obstoječi predpisi, tako da bodo prizadeti prejemali, kolikor je potrebno za življenje posebno v sedanjih težkih razmerah in primerno žrtvam, doprinesenim za obrambo države. Resolucijo je utemeljeval Vekoslav Mrak.

Vesti iz primorskih dežel.

Okrožnica vsem županstvom Goriške. Goriškemu deželnemu odboru dohajajo številna povpraševanja, kako je treba postopati, da se pride do plačila za vojne dajatve, odnosno do povračila škod, izvirajočih iz takih dajatev. Deželni odbor smatra, da imajo občinske oblasti dolžnost, da dajo vsem prizadetim vsa potrebna pojasnila v svrhu, da zamorejo le-ti uveljaviti svoje zahteve in da zamorejo upravičenci, ki rabijo denar, čim prej zadobiti odškodnino in plačila. Občine so pravzaprav v zmislu § 33. zakona o vojnih dajatah pozvane da sodelujejo s tem, da zbirajo prijave in jih predlagajo v daljno uradno poslovanje okrajnim komisijam, ki se v ta namen ustanove.

Sestanek odlikovanih goriških občinskih funkcionarjev in duhovnikov v Ajdovščini. V nedeljo je bil v Ajdovščini sestanek odlikovanih občinskih funkcionarjev in duhovnikov ob navzočnosti namestnika barona Fries-Skeneja, dvornega svetnika barona Glanza in nam. svetnika Fabianija. Po službi božji so se zbrali v občinski

sejni dvorani, kjer je župan Ajdovščine g. Kováč naprosil namestnika, naj sporoči na Najvišje mesto izraze globoko občutene zvestobe. Namestnik je poudarjal res vzorno in požrtvovalno zadržanje prebivalstva in zagotavljal, da vlada stori vse, da se ublaži usoda goriških beguncev in bo v času miru, ki ako Bog da, več ni daleč, pospeševala delo zopetne vzpostavitve goriške dežele. Prepričan je, da bodo občinski funkcionarji, ki so ob najtežjih razmerah izpolnjevali svojo dolžnost, tudi delovali po tem po svojih najboljših močeh za svojo lepo domovino. Lepa slavnost se je zaključila z navdušenim živio-klicem na cesarja.

Seja deželno-pomožne komisije za Goriško. Včeraj se je vršila v Trstu seja dežel. pomož. komisije za Goriško, v kateri se je rešilo nekaj preložen za podporo iz krogov po vojni prizadetega prebivalstva in so se dovolila posojila, nato se je bavila komisija z raznimi vprašanji goriških beguncev in so bile odobrene v tem pogledu v Primorju storjene odredbe. Sledil je še razgovor o akciji za zopetno vzpostavitev Goriške.

Spomenica duhovništva v hrvaškem Primorju. Duhovništvo iz mesta Bakra in okraja je imelo zborovanje, na katerem je sestavilo spomenico, v kateri so obrazložili razmere duhovništva in prosilo vlado in škofijski ordinarijat za denarno pomoč. Spomenica pravi, da katoliška cerkev na Hrvatskem je bogata, ima mnogo milijonov, ali večina duhovnikov se nahaja v žalostnih razmerah, samo nekateri bogatijo, kar pa gotovo ni želja niti nakana cerkve, ki nosi častni naslov »optima mater« (najboljša mati). Eni žive v razkošju, drugi trpe bedo. Prvi tiče v grehah, zanemarijajo stanovske dolžnosti in služijo protinardnemu sistemu. Episkopat je prevzel dolžnost, skrbeti za duhovnike, da ne bodo trpeli. To stanje se protivi tudi naukom Kristovim in je proti geslu: edinstvo, bratstvo, svoboda. Krščanstvo je v svojem bistvu demokratično in demokratska načela prevladujejo, zato naj se episkopat ravna po njih in stori svojo dolžnost.

Za deželnega tajnika mejne grofije Istre je imenovan dr. Anton Pechotsch, redarstveni svetnik v Trstu, za podtajnika c. kr. nam. konceptni praktikant Radovan Kundić z Volovskega.

Premeščen je okrajni komisar in začasni voditelj koperskega okr. glavarstva Leopold vitez Klodič-Sabladoski k namestništvu v Trst, vodstvo okrajnega glavarstva v Kopru je poverjeno okrajnemu glavarju Pavlu Mosettigu in okr. glavarstvo v Lošinju Ernestu baronu Weissenbachu.

Županstvo Bovec, sedaj v Radovljici, poziva nastopne begunce, da naznanijo svoje naslove: Andrej Brginc, Bovec 293, And. Strasutgiti, Bovec 245, Fran Komac, Dvor 10, in Ana Mlekuž, p. d. Mlinarica, pod Turo. Dobiti imajo denar za zaseženo blago.

Iz ruskega vjetništva priše Fran Filej in poroča, da se nahaja v kraju Balašov, zemlja uprava, gubernija Saratov, ter želi izvedeti, kje se nahajata Karolina in Anton Filej iz Višnjevika št. 69, pri Kojsem v Brdih.

Iz Odesa, iz »daljnje tujine«, pošiljajo prisrčne pozdrave prijateljem in znancem v domovini: Štefan Požar iz Lonjerja (v Rusiji od junija 1916.), Jurij Marinič iz Vedrinja pri Gorici (od oktobra 1915.), Karel Makuc iz Pevme pri Gorici (od junija 1916.), Fran Kravos iz vipavskega Križa (od junija 1916.), Gabriel Leban iz Prvčine št. 42 (nad eno leto), Anton Minka iz Trsta (od junija 1916.), Fran Kenda iz Volč pri Tolminu (od junija 1916.), Josip Lavrenčič s Katinare (od aprila 1915.), Josip Kinkela iz Rakovca v Istri (od oktobra 1915.), Anton Valentinčič s Kanalskega vrha (od junija 1916.), Angeli Fajt iz Trsta (od junija 1916.). Vsi so zdravi in so zaposleni v neki tovarni v Odesi. — »Ed.«

O Ročincih. Mihi Kogoj (Zorovemu) iz Ročinja, sporočam naslov njegove žene: Amalija Cogo. Profughi, Cordenons, Udine, Italija. Pri njej so vsi trije otroci. Imajo se dobro in so zdravi, le v velikih skrbah so radi svojega očeta, oziroma moža. Miha Kogoj (ali kdo drugi) naj mi naznani svoj naslov, da mu pošljem tri dopisnice njegove družine. — Z Zorovimi so še sledeči Ročinci: Muterjevi hčerki, Matjonovi, Manderjevi, Dragarjevi, Gomilerjevi, Avčanovi, Fagukovi, Adamčevi, Muščevi, Grednikovi, Malnčevi, Coljevi, Sekovi, Lahovi, Lukčevi, Pavelnovi itd. Navzherjevi in Durjavovi so v Siciliji, kakor tudi več drugih. — Ivan Kunc, Batuje, p. Crniče, Goriško.

Nesreča v tujini. Iz Dunajskega Novega mesta nam pišejo: Dne 9. a. m. zvečer ob 8. uri je značil 16letni

mladenič Tone Mozetič, sin prožnega mojstra g. Antona Mozetiča, ki je vsled vojnih razmer pred dvema leti bil prestavljen iz Gorice v Dunajsko Novo mesto, — svojo acetelinsko luč pri kolezu. Pri delu je, da bi bolje videl, prižgal vžigalico in s tem povzročil eksplozijo nabranih plinov, ki ga je stala mahoma mlado življenje. Padel je namreč vsled eksplozije na neko železo, ki se mu je zapicilo pri levem očesu v belo in je po poldruguri umrl. Njegov pogreb, ki se je vršil 12. t. m. popoldne v Laytazentmiklos, prvi postaji na Ogrskem, oddaljeni 5 km od Dunajskega Novega mesta, je pokazal, kako priljubljen je bil vrl slovenski mladenič v tukajšnjih krogih. Bodi mu lahka tuja zemlja. Cenjeni rodbini Mozetičevi pa naše prisrčno sožalje!

Smrt nemškega mornarja v Pulju. V Pulju je umrl delavec v tovarni za mornariške stroje Kaiser kot žrtev neke nesreče, kakor poroča »Polaer Tagblatt«.

Dalmacija. Komisija za dalmatinsko železnico je končala svoje delo in sklenila, da se zgradba železnice pospeši z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Železnica more biti dograjena do poletja prihodnjega leta. — Iz Bola na Braču poročajo, da odkar je bilo meso postavljeno pod zaporo, mu je poskočila cena na 12 kron za kilogram. Za ribi lov so jim poslali dva vojaka, ali ker sta po poklicu čevljarja, so ju poslali nazaj v Split. — Krasni otok Lokrum pri Dubrovniku prevzame nadvojvodinja Jelisaava, poročena kneginja Windischgrätz, hčerka pokojnega prestolonaslednika Rudolfa, čegar last je bil Lokrum. Otok je bil izročen dominikancem, ko je bila nadvojvodinja mladoletna. Ti dobijo sedaj odškodnino za poplave in vzdrževanje. — Deželna sodnja v Zadru je odredila zaplemo premoženja Drag. Jugoviča, ki biva že 22 let v Neuseelandu, radi izdajalskih del, storjenih v vojnem času.

Svojega sina Jožeta išče Franc Mavrenčič. Sin Jožef je pobegnil ob zavzetju Gorice in se dosedaj ne ve nič o njem. Kdor bi kaj vedel, naj blagovoli naznaniti Francu Mavrenčiču, sedaj k. u. k. Bankomp. 2/27, Feldpost 440, ali pa »Posredovalnici za goriške begunce« v Ljubljani, Dunajska cesta 38/I.

Družino išče Franc Mavrenčič, iz Gorice, sedaj Ver. Res. Spital des Roten Kreuzes, St. Leonhard bei Graz, sestoječo iz soproge Magdale-ne in sinov Franca in Cirila. Kdor bi kaj vedel, naj blagovoli naznaniti na gorenji naslov ali pa »Posredovalnici za goriške begunce« v Ljubljani, Dunajska cesta 38/I.

Begunska družina, sestoječa iz 4 delavskih moči, išče kje primerne dela, najraje na polju. Blagohotne ponudbe naj se blagovolijo poslati na »Posredovalnico za goriške begunce« v Ljubljani, Dunajska cesta 38/I.

VI. vojno posojilo.

Že šestič pozivlja država kapitaliste in štedilce na podpisovanje vojnega posojila. Ker se to zgodi že šestič, je pač naravno, da kaj novega o tej stvari ni več mogoče pisati. O pomenu vojnih posojil za državo in za narodno gospodarstvo in o koristih, ki jih imajo od vojnih posojil podpisniki, se je že povodom prvih petih vojnih posojil toliko razpravljalo in je bilo vse tako natančno in prepričevalno razloženo, da ve vse to tudi že najpriprostejši čitatelj lista.

Naj le nikar nihče ne misli, da bi bilo vojne kmalu konec, če bi ljudje ne podpisali vojnega posojila. Tako govorjenje nima podlage. Denar, ki ga dobi državna uprava na novo vojno posojilo, je v resnici že izdan in vojna bi se nadaljevala, tudi če bi vojno posojilo nič ne neslo. Angleška ni poldrugo leto niti najmanjšega vojnega posojila razpisala, a to je ni oviralo, da je izdala milijarde za ustanovitev armade in da je pripravila ogromno mnogo dragocene-ga vojnega materiala. Centralne države imajo najboljšo voljo za mir, a ker nasprotniki nočejo miru, je treba pač vojno nadaljevati in napeti vse sile, da se pospeši in čim prej konča. V prvi vrsti je to naloga armade, a armadi mora pomagati vse prebivalstvo, ki to najlaglje stori s podpisovanjem vojnega posojila, katero ima ravno namen, zagotoviti armadi kar potrebuje za nadaljevanje vojne. Podpisovanje vojnega posojila je toliko laglje, ker je vendar očitno, da pojemajo moči naših sovražnikov. Rusija je onemogla, Italija se ne more ganiti — zmaga centralnih držav je torej zagotovljena. Zato pa kličemo vsem patriotskim mislečim ljudem, ki imajo kaj denarja: Podpišite šestto vojno posojilo!

Zahteva dneva: Podpisujte 6. vojno posojilo.

Zapor zaradi davkov.

Dr. Robert Kermavner.
(Dalje.)

Da se pa more pojmiti dalekosežnost novih odredb, treba jih je praktično poizkusiti. Navedel bom v svrhu boljše razumevanja precej težavne materije par slučajev.

Obrtnik, ki dela z enim pomočnikom in tremi učenci, dobi od davčne oblasti poziv, da poda napoved za dohodnino. Najprej se oglasi pri davčni oblasti, da bi mu to odpravili tam. — Vprašan, koliko je zaslužil prejšnje leto, pove, da nima knjig. Opozorjen, da potem sploh ne more dati napovedi na uradni zapisnik, ker ne ve povedati za to napoved potrebnih števk in je napoved brez števk neveljavna, ker se mora napraviti po predpisanem obrazcu, — odide. Med potjo sreča prijatelja in mu pove, kje da je bil in kaj se mu je reklo. Ta mu odgovori, da naj finančno kar na miru pusti, da je to še najboljši, ker gospodje nimajo radi, ako se jim da dosti dela s pisanjem. Vesel tega sveta, ki ga reši vse skrbi zaradi zahtevane napovedi, vrže poziv stran in je prepričan, da je stvar v redu: bodo že napravili brez njega, koliko ima plačati.

Ta mož je v hudi zmoti. Res je, da tudi pri davčni oblasti ne ljubijo nepotrebnega pisanja, a to ne kaže tako daleč, kakor je menil znanec svetovalec. Minilo je šest let, cenilna komisija je ocenila dohodek iz obrti vsako leto na 400 K in mu je predpisala 61 K 30 vin. dohodnine. Ker pa trdovratno ne da nobene napovedi, dobi davčna oblast povod, da začne zadevo preiskovati in pride do zaključka, da ima mož morda več dohodkov. Ker na ponovni poziv zopet ni odgovora, dostavi se mu povabilo, da obstoja sum davčne zatajbe v letih 1912. do 1917. ... Kaj pa to? Kaj pa hočejo? V svesti si svoje državljanške poštenosti leti reže v urad in pove še enkrat odločno, da nima knjig, da ne more držati zaradi davkarje knjigovodje, ker mu obrt ne nese toliko. Tu je pa že v pasti. Ker ne more služiti s številkami in celo sam prizna, da ne more tega, ugotoviti se mora dohodek uradno na podlagi uradnih pripomočkov. Zasljišijo se izvedenci, ki cenijo ta dohodek sedaj kar pavšalno za nazaj na 4000—5000 kron letno. Davčna oblast vzame tedaj povprečni znesek, aritmetično sredino 4500 kron, davek 79 K 50 vin. in za leto 1916. in 1917. volni približek 15 odstotkov, to je 11 K 92 vin. Izračuna se začudenemu davkoplačevalcu kar na hitro, da je zatajil v letih 1912.—1917. dohodke po 4500 kron na leto in da znaša zatajbi izpostavljeni znesek za leta 1912—1915 po 79 K 50 vin., za leta 1916—1917 z vojnimi pribitkom po 91 K 42 vin., skupaj v šestih letih 500 K 84 vin. Na očitke, da napovedi ni predložil namena, da se odtodnega pravilnem obdavčenju, odgovori na davkoplačevalca, da nikakor ni imel tega namena, da je plačeval davek vsa leta. To je njegova druga zmotna v isti stvari. Davčna oblast mu predpiše kazni in sicer: petkratni znesek prikradane dohodnine, tedaj znesek 2504 K 20 vin.

Mož je seveda v silnih skrbih, vzame odveta in napravi pritožbo. Druga instanca mu izpregleda en del „milostno“, zoper to se nima več naprej pravice pritožiti. Samo pot na upravno sodišče mu ostane.

Pritožba mora iti naprej. Upravno sodišče jo po enem letu čakanja — odbije. V razlogih je rečeno: Brez namena človek ne stori in ne opusti ničesar. Pritožitelj sam ni mogel v preiskavi trditi, da bi bil napovedi opustil iz kakšnega drugega namena, nego iz namena davčne prikradave. Drugačnega namena se tu sploh misliti ne more, da bi bil pa opustil napovedi kar pet let zaporedoma brez vsakega namena, to se celo ne more smatrati, ker se iz zagovora obsojenca razvidi, da je umstveno popolnoma zdrav. ... Da bi zatajba bila tudi sposobna, oškodovati državo, tega pa zakon ne zahteva nikjer. ...

Tako upravno sodišče. Ako bi bil znesek le malo višji, da bi presegal vsoto 600 kron za vseh pet ali šest let, ali ako bi se preiskava raztegnila na dve leti več, in ako bi zadevala dobo po veljavnosti nove naredbe, recimo leta 1918.—1924., zapadel bi bil mož še kazni zopet do treh mesecev. ... Razmerje med krivdo, uspehom in kaznijo se nam zdi iz stališča zakonodajalca, da lege ferenda, nekoliko prenapeto. Ali ne bo upravno sodišče prisiljeno, svojo judikaturu revidirati? Dosedanja praksa ne pomeni ničesar drugega, nego presumiranje namena od strani davčne oblasti. Namen se direktno sploh ne da dokazati. Ker se pa mora vsak zakon tako tolmačiti, da obdrži veljavnost, se mora dati davčni oblasti prosto razsodo, ugotoviti ta namen iz danih okoliščin. Tako argumentira upravno sodišče. Posledica tega je, da je v zgoraj navedenem slučaju obdolžencu vsak zagovor vzeti, edino dokaz bi mu še ostal, da je na umu bolan. ... Pri takem tolmačenju pomanjkljivih zakonitih določil se nam ne zdi na mestu statuiranje zaporne kazni za navadno zatajbo.

(Dalje prihodnjici.)

Naši sovražniki hočejo Avstrijo razbiti. Hočeš li k temu pripomoči. Ne, ne, ne!

Podpisuj 6. vojno posojilo.

Dnevne vesti.

— **Odlikovanje za vojno posojilo.** Vojni križec za civilne zasluge 2. razreda je dobil ravnatelj ljubljanske podružnice Prometne banke gospod H. Debevec.

— **Živnostenska banka, centrala** v Pragi, je zase in za svoje podružnice podpisala 15.000.000 kron štednega avstrijskega vojnega posojila.

— **Češka Industrijalna banka** je podpisala za lastni račun 6.000.000 K VI. avstrijskega vojnega posojila.

— **Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice** v Ljubljani sprejema podpisovanje VI. vojnega posojila pod pogoji kakor oficijelna mesta.

— **Koncert Vušković.** Včeraj nam je nudila »Glasbena Matica« v veliki dvorani hotela »Union« zopet velik umetniški užitek. Prave umetnosti tako poželjemo občinstvu je bila dana prilika za dve uri vdajati se najlepšemu užitku. Koncertiral je operni pevec, prvi baritonist hrvatske opere v Zagrebu gosp. Marko Vušković, tudi našemu koncertnemu občinstvu že znan in od njega mnogo občudovan zaradi lahkote, elegancije in v najnižjih kakor tudi v visokih legah izredne zvonkosti svojega organa, obvladajoč svoje partije z umetniškim razumevanjem in globoko čustvenostjo. Spremljal ga je na klavirju z virtuozno spretnostjo profesor hrvatskega konservatorija v Zagrebu, koncertni pianist g. Žiga Krauth. Koncertno občinstvo, ki žal vsled izrednih razmer in nepričakovanih dogodkov zadnjih dni ni posetilo koncerta v oni obilni meri, kakor je bilo z vsoto gotovostjo pričakovati, se je takoj pri prvi pesmi, Ivana pl. Zajca: »Noč je tiha«, zavedlo umetniške kvalitete, ni štedilo s svojimi pohvalami, ki je naraščala od točke do točke ter imela pri zadnjih koncertnih točkah značaj frenetičnih ovacij. Pri izvajanih arijah iz Zajčeve opere »Zrinski«, Čajkovskega »Onegin«, Delibesove »Lakmé« in drugih iz oper vzetih točkah, se je gotovo v mnogih poslušalcih pojavila živa želja, videti in slišati gosp. Vuškovića na odru v živi okoliščini, ki daje arijam šele pravo življenje in barvo. Upajmo, da tudi to še dočakamo.

— **Gostovanje opernega pevca tenorista kralja hrvatske opere iz Zagreba v Ljubljani.** Prihodnji petek bomo imeli v Ljubljani zopet izredni glasbeni užitek. Slovenski rojak operni pevec kraljevske hrvatske opere Josip Rijavec gostuje v Ljubljani. Z g. Rijavcem nastopi zagrebški koncertni pianist g. Simon, ki je v Ljubljani še v najboljšem spominu, in moški zbor. Spored: I. Nikolai: a) Romanca Feutona iz opere »Vesele žene windsorske«; b) Kr. Baranovo: Nocturno, z l. M. Sachs: »U vrtu«, pesmi poje g. Jos. Rijavec. — II. a) F. Chopin: Balada; b) A. Rubinstein: Capriccio, igra na klavirju koncertni pianist g. Simon. — III. a) A. Lajovic: Pesem starca, b) A. Lajovic: Serenada, c) G. Verdi: Arija Alfreda iz opere »La Traviata«, poje g. Jos. Rijavec. — IV. a) E. Adamič: »Francica«, b) O. Dev: »Se ena«, c) Križkovski: »Utopljenka, poje moški zbor. — V. a) A. Thomas: Arija iz opere »Mignon«, b) G. Pucini: Arija iz opere »Tosca«, c) G. Verdi: Arija iz opere »Rigoletto«, poje g. Jos. Rijavec. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. — Cene sedežem: Lože: I. nadstr. po 5 K, v prtiličju po 4 K, v II. nadstropju po 3 K (za vsak sedež v loži). — Rezervirani sedeži: I. vrsta 3 K, II. do IV. vrsta 2 K 50 v. — Balkonski sedeži: I. vrsta 3 K, II. vrsta 2 K 50 v., III. vrsta 2 K. — Partnarni sedeži: I. do III. vrsta 3 K 50 v., IV. do VII. vrsta 3 K, VIII. do IX. vrsta 2 K 50 v., X. do XI. vrsta 2 K. — Galerijski sedeži: I. in II. vrsta 1 K 30 v., ostale 1 K. — Stojišča 60 vin. — Sedeži so že v predprodaji pri blagajni v deželni gledališču.

— **Slavna češkega mojstra Jaroslava Kocijana koncert v Ljubljani.** Češki narod je podal veliko število takih umetnikov, ki niso samo v kulturi svojega naroda, temveč tudi v svetovni kulturi veliki umetniki svojih strok. Posebno v glasbi je češki narod eden prvih sveta. Ustvarjajoča sila glasbenih genijev Smetane, Dvořaka, Nováka in izvajajočih velikanih Kocijana, Kubelika, Ondříčka je tako neoporečna, svetovno pomembna, da jih noben drug narod zapostavlja ne poskuša in ne more. Čislajo in ljubijo jih povsod, kamor prinesejo blagodejni vpliv velike čiste umetnosti. Eden takih velikih genijev, ki navdušijo človeka in ga dvignejo v višje sfere idealizma, je mojster Jaroslav Kocijan. V sredo, 23. maja, pride v Ljubljano in priredi samostojni koncert. Že danes opazujemo naše občinstvo na ta koncert. Ravno danes, v težkih časih, tembolji hrepeni človeška duša po nateženju blažilnega idealizma in pomirjenosti s čistimi harmonijami. — Vstopnice za Kocijanov koncert se

prično danes prodajati v trafikih v Prešernovi ulici.

— **Kamitverštan.** Po mestni železnici se sliši že kaj časa izklicanje novih imen trgov, ulic: Marienplatz, Hauptplatz, Ambroschplatz itd. Baje je obratovodja železnice, neki inženir, izdal povelje, da prevodniki kličejo ta imena tudi v nemškem jeziku. Revizorji imajo nalogo, da pazijo, da se to tudi točno izvrši. Če se spomnimo nekoliko nazaj, kakke preglednice so nam delali ljubljanski ulični napisi! In zdaj z enim zamahom gospoda obratovodje mestne železnice, pa je stvar rešena. Toda imena ljubljanskih ulic so lastna imena, ki se niti uradno ne dajo prevesti — kdo se piše Bär ni gospod Medved in Ambrožev trg je pač Ambrožev trg in ne Ambroschplatz.

— **Oddaja usnja čevljariskim mojstrom v Ljubljani** in sodnem okraju ljubljanske okolice. Čevljarški mojstri v Ljubljani, ki si hočejo kupiti usnje, naj se zglase zaradi tiskovin za potrdila o prejemu usnja pri zadržnem načelniku gosp. Karlu Kordeliču v Ljubljani, Rimska cesta 5, čevljarji iz sodnega okraja ljubljanske okolice pa pri gosp. Ivanu Kranjcu v Spodnji Šiški hiš. št. 4 (tik cerkve).

— **Uporaba železnic za civilne osebe v Romuniji.** Uporaba železnic za civilne osebe v Romuniji je do preklica prepovedana in vožnja dovoljuje izjemoma le vojaška uprava. Tozadevne prošnje je pošiljati na trdnjavo poveljništvo v Bukarešti in pa na c. in kr. etapno poveljništvo v Avstriji in Nemčiji. Le te oblasti so upravičene, izdajati tozadevna dovoljenja ter konstatirati, če je potovanje nujno potrebno in v interesu zaveznikov. Le na podlagi tega dovolila izdajajo potem vojaške železniške uprave vozne listke. Kdor bi bil zasačen, da se brez takega dovoljenja vozi, pride v kazensko preiskavo.

— **Nezgoda.** Na glavnem kolo-dvoru je pritisnila lokomotiva 64letnega strojnika Frana Mohorja tako hudo, da so ga morali prenesti v bolnišnico vsled težkih poškodb na spodnjem delu telesa.

— **Konjska mesnica.** V Spodnji Šiški nasproti cerkve na voglu Jernejeve ceste je otvoril danes Miha Knez konjsko mesnico. Prodajalo se bo meso tudi jutri, na praznik.

— **Samomor sestre Rdečega križa.** V gostilni v vasi Gradec pri Hotiču si je najela sobo 17letna sestra Rdečega križa Ema Novy s Saksonskega in šla kmalu k počitku. Drugi dan so jo našli mrtvo; pustila je pismo, v katerem naznanja svojo prostovoljno smrt; zastrupila se je z morfijem.

— **Električno centralo** namerava graditi tvrdka Woschnagg v Šoštanj. Na ta način bi dobil trg z okolico električno razsvetljavo. Centrala naj bi stala ob Paki ter bi uporabljala vodno silo. Prošnja za koncesijo je že vložena.

— **Na privatnem učnem zavodu Legat v Mariboru na Dravi** se prično s 1. junijem 1917 novi tečaj za stenografijo, strojepisje, pravopisje in računstvo. Tečaj traja 4 mesece in nudijo prilžnost, se v kratkem času priučiti za sedanjí čas potrebnemu znanju in ročnostim. Prospekti zastoj. Na zavodu je tudi tečaj za priučenje nemškega jezika. Prijave od 11.—12. ure, Maribor, Viktringhofgasse 17, I. nadstropje.

— **Zdravilišče Gleichenberg** odpira tudi sedaj v tretji vojni seziji svoja vrata trpečemu človeštvu. Slavni zdravilni vrelci in sredstva so prilagodena zlasti kataralnim bolehnem; otvoritev s 15. majem. Za prehrano gostov so zagotovile oblasti zadostna živila. Promet do postaje vrše vozovi in avtomobili; treba pa jih je naročiti naprej. Zdravstvene razmere so kar najboljše. Zdraviliščna godba in druge razvedrilne zabave. Mati narava je obdarila zdravilišče z mnogimi lepotami, kar napravi tudi v tem težavnem času bivanje nad vse prijetno.

— **»Ne imej poželjenja!«** je lep, v vsakem oziru omembe vreden film, čegar dramatično dejanje nam pred očuje raznovrstne senzacije. Predvsem je omeniti grandiozno izvedeno katastrofo ladje, nenaden napad črnecv in boj z divjimi zvermi v džunglah. Sanjač, vedno zatopljen v svoje misli, ki je nesrečen v svojem zakonu, pripoveduje o svoji strastni ljubezni do žene svojega sosed, ki jo vkljub vsem skušnjavam, stavljenim mu od nerazrešljive usode, zmagonosno zatre. Drama se predvaja še danes in jutri, s Katylyn Williams v glavni vlogi, v Kino Idealu.

— **Denarnica** s srednjo svoto denarja je bila včeraj popoldne pozabljena na Kongresnem trgu št. 15 v Breznikovi trgovini z muzikalijski.

Aprovizacija.

† **Prodaja petroleja** na drobno. Tiskovine za dodelitev petroleja na drobno so gotove in se dobe pri mestnem magistratu brezplačno. Da pa ne bodo imele stranke nepotrebnih potov, uradi pa ne nepotrebnega navala, se občinstvo že naprej opozarja, da naj zasebne stranke ne hodijo po tiskovine, marveč samo v razglasu imenoma navedeni zavodi in obrtniki.

† **Na krušne karte brez števk** se oddaja kruh v vojni prodajalni Prešernova ulica, moka v trgovini gosp. Severja, Sv. Jakoba trg.

† **Izkaznice za moko** je oddati pri mestnem magistratu šele potem, ko se je ostanek moke že napovedal in ne preje. To velja tudi v naprej.

† **Oddaja cenejšega mesa** na rumene izkaznice. V soboto popoldne bo oddajala mestna aprovizacija cenejše meso na rumene izkaznice. Natančnejši razpored se objavi v petek zvečer.

† **Glas iz občinstva.** Zadnje dni so se izdelovale in prodajale po Ljubljani tako slabe in smrdljive drože, da so se nekateri peki izjavili, da jih sploh ne bodo več prodajali, ker jim zasmrde celo prodajalno. Zdravniki so nadalje konstatirali v več slučajih, da so razne opasne bolezni nastale uprav radi uživanja s temi drožmi pripravljenega kruha. Kruha je že itak malo, in kam pridemo, če bo še ta neužit in zdravju docela škodljiv. Merodajne oblasti prosimo, da vso stvar takoj preiščejo in konstatirajo pri izdelovalcih drožij, kje je krivda.

† **Posušeno listje** od robidnic kot enakovredno nadomestilo za čaj, oziroma tudi za kavo. Čaja, kave in čokolade ni več dobiti, oziroma kvečjemu po taki ceni, ki jo malokdo zmore. Sedanja nadomestila za kavo pa niso le tudi silno draga, ampak največkrat ničvredna in so sleparski izdelki. Za čaj imamo prav ceno in dobro nadomestilo, ki si ga lahko vsakdo pripravi. Tako nadomestilo za čaj je listje od navadnih robidnic, ki rasejo povsod po naših gozdih. Posušeno listje od robidnic, z vrelco vodo polito, da izbere čaj. Temu čaju pripisujejo tudi zdravilno moč pri prehlajenju, pri kašlju, pri nahodu in je neki prav dobro sredstvo proti napadu na naduhi. Slovec nemški botanik in drogist dr. Kuntze, ki se je zlasti s porabo robidnic pečal, piše o tem predmetu to — le: »Posušeno mlado listje od robidnic ima isti okus, kakor čist, dober kitajski čaj in celo boljše kakor čaj, ki se v Evropi prodaja. Ker sem pil v Vzhodni Aziji mnogo dobrega čaja in sem zvečel sveže listje čajnega grma, se moja sodba pač more upoštevati. V Berlinu sem si pred leti privoščil šalo, ki je pravzaprav bila resna poskušanja. Povabil sem na čaj učene prijatelje in jim obljubil, da jih pogostim z najboljšim čajem dveh raznih vrst. Dal sem jim čaj robidnega listja, potem pa prvi čaj ter jih prosil, naj izrečejo svojo sodbo. Soglasno so dali prednost robidnemu čaju. Seveda sem jim zadevo končno pojasnil.« Pri pravi čajnega listja od robidnic je pa vzeti samo mlado listje, ker le tako da v resnici okusen čaj. Tako mlado listje od robidnic za čaj je nabirati prav zgodaj spomladi, kmalu ko rastlina ozeleni, torej meseca aprila in maja ter je listje sušiti na suhem papirju ali v rešetih, in sicer le v senci. Na solncu se listje nikakor ne sme sušiti. Če se vzame prestaro listje, se od njega dobi zagaten in grenak čaj, kajti kolikor trše postaja listje, toliko več zagatne česlovine se stvori v njem. Posušeno listje robidnic je potem hraniti skupaj stlačeno v zaprti posodi, najbolje v pločevinasti, kjer se vsled pristopnih gliv naprej godi (fermentira) in tako postaja žlahtnejše, razvijajo se dišave snovi in postaja lažje izlučljivo. Paziti je seveda, da posušeno listje v posodi ne prične plesniti. — **Gustav Pirc.**

Carrepius, ki so jo Nemci letos zapustili in ki je zdaj postala znamenita, ker žive tam skoro same ženske. Res, da prebiva v vasi tudi trinajst moških, a ti so vsi tako stari in oslabele, da jih za moške ni mogoče več šteti. Županja te vasi je 32letna, jako energična kmetiška posestnica Dilly, ki vodi sama vse občinske posle in sploh vzdržuje v občini najlepši red. Po odhodu Nemcev je zavihala v vasi največja mizerija, a rečena Dilly je naredila kratek proces, napravila je red, poglala ženstvo na delo in preskrbela vse tako dobro, da ima vsa vas vse, kar treba in se ji ni ničesar več bati.

— **Življenje v Stockholmu.** Zadnje čase je mnogokrat čitati vsakovrstne brzojavke iz Stockholma, zlasti odkar je nastala na Ruskem revolucija. Koliko je resnice na teh brzojavkah, ni mogoče preiskovati, a da so večinoma ali popolnoma izmišljene, ali prirojene tako, kakor kaže odjemalcem, o tem že davno nihče ne dvomi. Švedi hočejo pač denar zaslužiti in telegrafirajo Francozom in Angležem, kar bi ti radi čitali, Nemcem in Avstrijcem pa to, kar te veseli. Življenje na Švedskem je po obelodanjenih poročilih jako udobno. Tako pestrega internacionalnega življenja, kakor v velikih stockholmskih hotelih, ni zdaj kmalu kje. Vsega je dovolj. Kruh je bel, pomaranje je dobiti, kolikor jih kdo hoče, dasi so pripeljane iz daljnega juga, banane z najboljšo smetano so najboljši užitek. Nakazil na krompir, na slive, na fižol, na mast — to so neznani pojmi. Pač so vpeljana nakazila na kruh, na malo nakazilo se dobi jako mnogo najboljšega belega kruha. Uvedli bodo tudi nakazila na sladkor in na kavo že zdaj, dasi je blaga dosti v deželi. A zagotoviti hočejo s temi nakazili, da se bo z blagom izhajalo do konca vojne in da ne bodo imeli eni vsega govori, drugi pa nič. Ljudstvo je popolnoma mirno, četudi je splošno mnenje, da je položaj Švedske jako opasen. Med tujci, kar se jih je zbralo v Stockholmu, je največ Rusov in najmanj Nemcev, toda hujšanja ententnih agentov so ustvarila Nemcem jako neprijetno mišljenje. Zgodi se večkrat, da Nemce na cesti nadlegujejo, češ, da porabijo preveč švedskih živil in da naj gredo domov. Izobraženi krogi, naj tudi po veliki večini simpatizirajo z entento, se drže napram tujcem popolnoma nevtralnino in so na pr. povabili Reinhardta iz Berlina, da priredi nekaj predstav v Stockholmu. Taktno vedenje domačinov je omogočilo, da sede v čitalniških dvoranah velikih hotelov pri isti mizi Rusi in Nemci in občujejo med seboj s hladno vljudnostjo, dočim je znano, da v Laganu v Švici, koder so tudi zbrani najrazličnejši sovražni elementi, ni med njimi nikakega občevanja. Sodba poročevalcev je, da je življenje v Stockholmu jako elegantno in razmeroma ceno.

— **Pri prehlajenju, influenci, katarisih sopil, astmi in prsni, pljučnih in mrzličnih infekcijskih boleznih** se tvorijo zagatene in zapeke, ki se odpravijo z uživanjem naravne Franz-Josef grenčice, ki mlo in sigurno učinkuje, brez zlih posledic.

Darila.

Upravištvo naših listov so poslali: Za Ciril — Mekovo družbo: Flis Anton, iz Laz pri Dolu, 10 K (darovalci: Rudolf Kosmač, postajni mojster juž. želez. 2 K, Karol Petrovič, adjunkt juž. železnice 4 K in Anton Flis, postajni mojster 4 K).

Za dilaško podporno društvo »Rado-gol«: Ivan Hribar, ravnatelj iz Abtenaua, 50 kron, v počestitev spomina pokojne g. Josipine Schumijev.

Za harmoniko slepemu Slovencu: Martin Sušnik, znani natikalec zastav na Sv. Jakoba stolpu v Ljubljani, 6 kron.

Za zavod za vojni oslepele vojake: Dr. Anton Svigelj, odvetnik v Ljubljani, 10 kron v kazenski zadevi Ane Grum zoper Marijo Kadunc radi razžaljenja časti, plačala Marija Kadunc.

Srčna hvala!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Fellerjeve tek pospešujoče, voljno odvajajoče rabarbarske kroglice z znamko

„Elzakroglice“

prinese olajšanje.

Predvojne cene: 6 škatlic franko 5 K 57 h. Lekarnar E. V. Feller, Stbica, Elzatrž št. 238 (Hrvaško). Čez 100.000 zahvalnih pism.

Zdravilišče
GLEICHENBERG
na Majerakem.
Izberite si sami, kje vam bo zdravilo. Zdravilišče, posredniško hišo, v vseh mestih in vseh krajih.
Prijetno in mirno bivanje, dober prehrani, dober zdravilni zrak.
Doba zdravljenja 15. maj do 30. sept. Prospekti daje zdrav. kmetije.

Majhna hišica

na Vrhniki šteč. 331, Tržaška ul.
se prostovoljno proda. 1637
Zglasiti se je pri Martinu Sluga.

Gospodična

izveščana v šivanju ter nekoliko v
trgovini, želi primernega mesta.
Cenj. ponudbe na uprav. »Slov.
Naroda« pod „šivanje/1630“. 1630

Kupim čedno

VILLO

z vrhom v Ljubljani.

Ponudbe na uprav. »Slov. Nar.«
pod „čedna vila/1635“. 1635

Išče se dve do tri

lepo meblovane sobe
če mogoče z uporabo kuhinje.

Pismene ponudbe na uprav. »Slov.
Naroda« pod „junij/1632“. 1632

Poziv!

Tisti, ki je predzadnjo nedeljo pri
večernem dolenskem vlaku od postaje
Ponikve do Ljubljane pomotoma, naj-
brž pa nalašč vzel iz posebnega oddelka
nov moški dežnik in usnjato rjavo
potno taško z različno vsebino, se nujno
pozivlja, da oboje v treh dneh odda
v upravnishvo »Slovenskega Naroda«,
ker ima prizadeti več priča na razpolago
in bo po preteku roka napravil ovadbo
na pristojno mesto. 1628

Pomožnega pisarja

izšče
okrajna sodnija v Sent Lenartu
v Slov. goricah.

Zdajna plača na mesec 100 kron.
Prednost imajo strojeplsci. 1631

Knjigovodje ali knjigovodkinje

le starejša in izkušena moč, večšo obeh
deželnih jezikov, išče tvrdka
FR. ČUDEN, Ljubljana,
Prečernova ulica šteč. 1.

Proda se

hiša v Litiji

enonadstropna, s kletmi, v pritličju so tri sobe
in kuhinja, ravno tako v I. nadstropju. Poleg
tega še majhen vrt za sadenje in zelenjadni
vrt in hlev. Hiša stane K 18.000, hipoteke je
na nji vključene 12.000 K, ki lahko ostanejo.
Naplačilo v znesku 4000 K zadostuje. Pripravno
za penzioniste, gostilničarje in obrtnike.
Naslov pove upravnishvo »Slovensk. Naroda«.
1625

Železostrugarji

ključavničarji
delavci in delavke

dobe dober in trajen zaslužek
v Kranjski tovarni za železnino
v Kamniku. 1636

Kupi se dobro ohranjena, polpokrita

- kočija -

za enega konja. 1608
Ponudbe pod „Lahka/1608“ na
upravnishvo »Slovenskega Naroda«.

Kupi ali v najem se vzame v
okolišč Ljubljane

vodna ali parna žaga.

Ponudbe pod „Žaga/1611“ na
upravnishvo »Slovenskega Naroda«.

PRODAJALKA

galanterijske stroke, zmehna
slovenščine in nemščine, se takoj
sprejme. — Vpraša se v trgovini
Baek & Fohl, Stari trg šteč. 8.
Ljubljana. 1605

Več

mizarjskih pomočnikov

sprejme
J. J. Naglas, tovarna pohištva
Kongresni trg 12.

DAME

menstruacijska podveza,

zdravniško priporočena.
Varuje pred prehlajenjem,
komodna in praktična,
varčuje perilo in ostane
vedno mehka. Kompletna
garnitura K 3-50, 6-50,
leta trpežne K 7-50, 10,
najfinije K 12 K, porto 95 vin. Izmišljalni
aparati za ženske K 8, 12, 16, 20, 25;
razpošilja se diskretno. Higij. zaloga
Potoky, Dunaj VI/14, Steingasse 15.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:

Kasne 2652

plašče, jopice,
krila, kostume,
nočne halje, pe-
rilo, modne pred-
mete, športne klo-
bake in steklenice. Zelo solidna trdnost:

M. Kristofič - Bučar

Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Fine

otroške obleke
in krstne oprave. :

Josip Jug

pleskarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska c. 16.

se priporoča cenjenemu občinstvu za
vsa v to stroko spadajoča dela. 1114
Solidna in točna postrežba.

Gospodje in dame

ki imajo stike s šolami, klostri,
zadrugami in društvi vseh vrst
se lahko posvetijo neki predsto-
ječi patrijotični akciji.

Ponudbe pod „Verdienst-
gelegenheit 56/157 a“ na
anonč. eksp. Jos. A. Kienreich,
Gradec, Sackstrasse 4. 1476

Sprejme se več

čevljarskih pomočnikov

tudi invalide, na stalno delo proti dobri
plači, sicer na boljša in štrpčna dela, kakor
tudi za popravila. IVAN KOS, čevljarski
mojster, Zagorje ob Savi šteč. 116.

Odda se v najem pod izredno ugodnimi
pogoji, dobro vpeljana

GOSTILNA

v lepem romantičnem kraju na Dolens-
kem, eventualno tudi na račun. Stanovanje
je meblovano, za najemnika prosto, istemu
stoji tudi več polja za obdelovanje na raz-
polago. — Cenjene ponudbe na upravnishvo
»Slov. Naroda« pod „F. J. 3/1415“

Proda se

salonska oprava

ogledalo in več drugega pohištva
radi družinskih razmer. Ogleda
se lahko vsaki dan popoldne na
Dolenskem kolodvoru I. nadstr.
1623

„Trio Confalonieri“, izvoz in uvoz deželnih
prideikov na debelo ponuja nekoliko vagonov

zdravega dalmatinskega vina

slanih sardelic. brinja itd.
Brzojavni naslov: Confalonieri,
Zader, Dalmacija. 1609

Prazne vreče

vseh vrst in v vsaki množini kupuje
vedno ter plačuje najdražje 1202

trgovska trdnost
J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.

500 kron!

Vam plačam, ako moj uni-
čevalec korenin in balzam
ne odpravi v 3 dneh brez bolečin Vaših
kurjih oči, bradavic, obušancev.
Cena lončku z jamstvenim pismom 1.75 K,
3 lončki K 4-50, 6 lončkov K 7.50. Na
stotine zahvalnih pism in priznanj.
Kemeny, — Košice (Kassa) Postfach 1
12/307, Ogrsko. 3663

Slamnate šolne

za dom in
slamnate podplate za v čevlje
sem začel izdelovati na debele
in jih priporočam, kot nadomestilo
za drago usnjene obute, posebno
za delo v sobah. 235

Poskusite, ne bode vam žal.

Fr. Cerar,

tovarna slamninkov v Stobu, pošta
Domžale pri Ljubljani.

Kupimo stare in nove zamaške iz plutovine v vseh voli-
kostih in množinah kakor tudi

probkovo žaganje in sekance

dalje krog 1000 kg 1617

ali istovrednega nadomestila za lepenje za-
maškov proti gotovini pri prevzetju.

Ponudbe z večjimi vzorci na nakupovalni biro probkovih tovarn
Brunnersdorf in Klosterle na Eger, Karl Simon, Praga I, Bilek ul. 8.

Pri Zadrugni Zvezi v Splitu

se ima popolniti nekoliko

mest revizorjev.

Zahteva se večletna praksa na polju zadrugništva. Prošnje z navedbo
dovršeni študij, dosedanje prakse ter zahtevo plače za prvo leto, naj
se pošljejo na ravnateljstvo Zadrugne v Splitu.

Stalna plača se uredi po enem letu akušnje. 1633

Sprejme se dobro izurjena

prodajalka

specijalne stroke. Plača po dogovoru.
Hrana in stanovanje v hiši. A. Sušnik,
Ljubljana, Zaloška cesta šteč. 21. 1603

Orož. stražmojster v p.

že več let v odvetniški pisarni,
želi primerno službo. 1616
Naslov pove uprav. Slov. Naroda.

Delavci

dobe takoj delo v strojni tovarni
SAMS & Co v Ljubljani, Metel-
kova ulica šteč. 4. 1621

Izurjeno

učenke in delavke

sprejme takoj šivilja Pavlina
Rozman, Ljubljana, Zatiška ul. 1.
1629

Kupi se

mali štedilnik.

Ponudbe: Gajeva ulica šteč. 2, (v
hiši mestne vojne kuhinje). 1624

Kleparski pomočnik

zanesljiv in dober delavec, se sprejme
tako v trajno delo. 1579

Alozij Lenček, Ljubljana
sv. Petra cesta šteč. 29.

Žlahtnih kostanjev

in hrastov les

vsake razsežnosti kupuje po
najvišjih cenah Aleks. Rosenberg
Gradec, Annenstrasse 22. 1581

Lep kmečki grunt

se radi vpočila sinov k voja-
kom proda. Obsega nad 50 oral.
zelo dobre zemlje in krasne gozdo-
ve v bližini Beljaka, zelo pripraven
za mlekorejo. Vpraša se pri last-
niku Iv. Wiesflecker, Kleče,
pošta Podravlje, (Föderlach),
Koroška. 1613

Velika kriminalna drama v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Skrivnost lože št. 13

Erich Kaiser-Titz v glavni vlogi

se predstavlja danes v sredo ob 7. in 9. zvečer, jutri v četrtek
na praznik pa ob pol 11. dop., ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. zvečer.

Poleg tega še

izvrstna veseloigra

Kdo poroči mojo taščo?

Helena Voss v glavni vlogi.

Oficijelno subskripcijsko mesto

JADRANSKA BANKA PODRUŽNICA LJUBLJANA

sprejema po originalnih pogojih prijave na

šesto avstrijsko vojno posojilo

I. Davka prosto 40 letne 5 1/2% ne amortizacijske državne posojilo po K 92-50 prištevali 5 1/2% ne obresti od 1. maja 1917 naprej
ter daje 1/2% bonifikacije. Ker teke obresti tega posojila že od 1. aprila 1917 znaša nabavna cena le K 91-54.

II. Davka prosto 5 1/2% ne 10 letne državne posojilo po K 94- prištevali 5 1/2% obresti od 1. maja dalje in daje 1/2% bonifikacije.

TURUL-ČEVLI

so najcenejši, dobre in lepo izdelani, po tovarniški ceni prodaja
v Ljubljani **HENR. SELJAK** Prešernova ul. 53.

Kostanjeve in bukove hlode

kupi vsakomnožino franko vagon 255

Strojilna tovarna **Samsa & Co.** v Ljubljani.

Vpošteva se le pismene ponudbe z navedbo cen.

Srbečico, hraste, izpuščaje

odpravi kar najhitreje „Dr. Fiescha ružavo mazilo“.
Mali lonček K 160, veliki K 3—, družinska porcija K 9—, Z dodatkom, kako se uporablja, se naroča pri

532

Dr. E. Fieschs Kronen-Apotheke, Raab (Győr), Ogrsko.

Najlepši kras ženske

so lepo oblikovane, bujne, trde grudi. Gospe, ki se v tem oziru ne čutijo popolne, naj pišejo na Ido Krause, ki jim pošlje brezplačno na podlagi od nje preiskušene metode, diskreten svet v svrhu pridobitve idealnih, okroglih oblik. 1455

Ida Krause, Požun, (Pressburg), Ogrsko, Schanzstrasse 2. odd. 41.

Oferiram 170 gramov doze

jetrne pastete konserve I.a

češka izdelava à 100 doz 300 K

v 15/20 kg poštnih zabojih, po povzetju, porto vračunjen. Zaboje se zaračuna K 3.50. Manj kot 1 zaboje z 96 dozami se ne odpošilja. Imam tudi

klobase-pečenice in druge mesne konserve.

Izvoz praških gnjati M. KOHN,

Praga-Žižkov, Havličekova ul. 16.

1612

Varstveno zavarovane

„KARL GOLD“ baterije

so edino dobre. 1588

K. A. KREGAR, Ljubljana,

Sv. Petra cesta št. 2, i. največja trgovina

elekt. žepnih svetilk in baterij na Kranjskem

Srbečico, hraste, izpuščaje, kožne bolezni, stare rane

odpravi hitro in sigurno

jantarsko mazilo.

Ne umaže in ne diši. Mali lonček 3 K, veliki lonček 5 K, družinski lonček 9 K z navodilom. K temu spada jantarsko milo 4 K. Izdeluje

Gerő Sandor, lekarnar, Nagy Körös 30.

PRVA KRANJSKA MEDICINALNA DROGERIJA

parfumerija, fotografična manufaktura itd. 1374

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Ustanovljena leta 1897.

Anton Kanc

Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Ceniki na razpolago. Ceniki na razpolago.

Prodaj

VILO

z dvema stanovanjima, kletjo in vrtom, za 28.000 kron. Pod Rožnikom, Vila Čeh, Ljubljana, Večna pot. 1498

Lasne kite

najboljše kakovosti po 8, 10, 12, 14 in 16 kron; lasne podloge Krepp ali Python in lasne mrežice v vseh barvah; „MERIL“ barva za lasne in brado od Dr. Dralica rjava, temnorjava ali črna po 2 in 4 K itd., vse še solidno, zanesljivo blago priporoča

Štefan Strmoli

Ljubljana, Pod Trančo št. 1.

Pozor! Zaradi vpoklicanja v vojaško službovanje je lokalni odprt samo za prodajo blaga in sicer vsaki dan samo od 9 do 1 1/2 in v nedeljo od 9 do 11 ure dopoldan.

Klobuke cilindre in čepice
v največjih fazonah in v veliki izbiri
priporoča
IVAN SOKLIČ.
Velika zaloga najmodernejših slamlakov. 133
Pristni Panamslamlaki od 9 K do 30 K.

Gonoktein.

Najnovejšo, izkušeno sredstvo proti akutnemu in kroničnemu kapavcu (tripanju), belemu toku, cystidi, črvesnemu in mehurnemu katarju i. t. d.

Brez vbrizgavanja! O Gonokteinu piše Zentralblatt für gesamte Gynaikologie und Geburtshilfe, Band I, Heft 4, stran 127.

Capsulae antigonorrh. Tanno-Kawa Bismuth comp. ali Gonoktein vsebuje črsovine raznih trav (Uvaursi, Rheum-palmatum, Erythraea centaurei, Menyanthes trifol.) Kakor tudi smole Kawa-Kawa, Kubeba kislinu, Cubebin, mali kvantum Bismutha.

Črsolovna kislina je v preparatu kemično spojena, (način tega kemičnega spajanja je tajnost proizvajalčeva) tako da se v želodcu ne spaja z beljakom, a v tankem črevu se ne izločuje žolčna kislina, marveč deluje na sluznico ur-genitalnega trakta, kjer se gode take spremembe na stenah žil, da nastanejo za lenkocite nepuščne; s tem se ublažuje sekrecija tkanih in zmanjšuje se gnojno iztekanje kapavca.

Izginja tudi neugodno žgetanje pri vodi kakor tudi ponehava prisiljena voda (Harnrang) in pomaga uničevati Gonokoke.

Draženje ledvic, škodljivo delovanje na sluznico prebavnega trakta ne poka-zuje se pri rabi tega zdravila. Tudi v kroničnih slučajih je konstatirano njegovo dobro delovanje. Relativno je ceno sredstvo, tudi za siromake.

Lamers (Amsterdam.)

Dobi se v vseh večjih lekarnah.

Skatljica K 6—, 554

Zahtevajte literaturo in prospekt.

Ljubljana: **Lekarna Truhovec,**

Zagreb: **Lekarna „Salvator“, A. Mit-**

telbach, Jeladicev trg.

Proizvaja: **Farmakološko-kemični la-**

boratorij „NERA“ Praga-Vrbovice 552.

Dobavitelj vojnega ministrstva in

vojno-zdravstvenega združenja.

KRAPINA

Toplice
(Mrvaško).

zdravilo

giht
revmo
ischias.

Damske slamnike

v največji izbiri priporoča

MINKA HORVAT, modistka

Ljubljana, Stari trg šte. 21. Ljubljana.

Popravila najceneje.

904

Popravila najceneje.

! Sezija za kolesa!

Priporočam cenjenemu občinstvu svojo zalogo svetovno znanih

Humber-koles

z najfinejšo pnevmatiko

dalje vse kolesarske potrebščine in mehanično delavnico

Fran Florjančič

Ljubljana, Selenburgova ulica 6. 4511

Morski Caraghee-mah

za pripravo nadomestka jedilnega olja, je izborno uporaben za vsakovrstne solate, če tudi nima oljne masčobe. — Cena za zavitek K 1.30, po pošti poslan 20 vin. več. Kdor želi rekomandirano pošiljatev, naj doda še 25 vinarjev.

Poštna naročila sprejema:

Mat. Dežman, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 6.

Krasna izbira bluz.

Specijalna trgovina za bluze

Antonija Sitar

Selenburgova ulica 1.

Za vojaške obvezance

je sklenitev življenjskega zavarovanja pri c. kr. priv. zavar. družbi Avstrijski Feniks najugodnejša, kajti vojna nevarnost je v zavarovanju **tako v polnem obsegu vsteta**, ne da bi bilo k obitajni premiji potreba plačevati kake doklade.

Družba goji vsakovrstna življenjska zavarovanja po najnovejših kombinacijah in priznana nizkih tarifih.

Zastopniki in priložni stni posredovalci po vseh krajih sprejemajo se pod prvovrstnimi pogoji.

Brezplačna in takojšnja pojasnila daje:

Generalni zastop c. kr. priv. zavarovalne družbe „AVSTRIJSKI FENIKS“

== v Ljubljani, Sodna ulica št. 1. ==

Kranjska deželna banka v Ljubljani

sprejema prijavo na **VL avstrijsko vojno posojilo** po originalnih pogojih:

I. Davka prosto 5%, amortizacijsko državno posojilo po 92—,

prištevi 5.5% obresti od 1. maja dalje. — Ker teko kuponke obresti tega posojila od 1. aprila naprej, znaša nabavna cena dejansko le 91.54%.

II. Davka prosti 5%, dne 1. maja 1927 vračljivi državnozakladni listi po 93-50,

prištevi 5.5% obresti od 1. maja dalje

V svrhu podpisovanja vojnega posojila daje Kranjska deželna banka komunalna in hipotekarna posojila.

Priporočamo našim
gospodinjam

KOLINSKO CIKORIJO

iz edine slovenske
tovarne v Ljubljani

Gospod, kateri ima divjačino na
razpolago

mesečno sobo s brano.

Ponudbe se prosi pod „Lovo“
1565“ na upravn. »Slov. Naroda«.

Proda se iz proste roke
staubna parcela

v Ljubljani ca. 10.000 m² velika,
obstoječa iz travnika in njiv, tik ob
kolodvoru, pripravna za tovarno ali
drugo, ker se lahko vpelje indu-
strijski tir.

Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Modni salon
Stuchly-Maschke
Židovska ulica št. 3.
Dvorski trg 1.
Ljubljana.

Priporočam cenj. damam tu in na
deželi na Dunaju osebno izbrane
novosti

krasnih klobukov

in čepic

finega okusa za dame in deklice.

Popravila se sprejemajo.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Solidno blago — nizke cene.

Dobro ohranjen
pisalni stroj

se prodaja
Gradišče št. 15/1, levo.

Prodajalka

izurjena v trgovini s papirjem, se
sprejme. Ravnotam

komptoristinja

večja knjigovodstva, strojeplja in ste-
nografije. — Pismene ponudbe pod
„št. 1891/1577“ na upr. »Slov. Nar.«

Kostanjev les

od 1 m dolgosti, 10 cm debelosti naprej v deblih in pole-
nih kupi po najvišji ceni trvdka:

J. Pogačnik, Ljubljana, Mar. Terezije cesta 13.

Zaupno blago!

V pari prano in brezkalno
posteljno perje in puh

priporočam trgovina s postelnim perjem in puhom

C. J. HAMANN

Ljubljana, Mestni trg št. 8

Ustanovljena 1866. Ustanovljena 1866.

POZOR! Nerečna konkurenca priušča na trg za nizke cene napel
ali nič očisteno blago. Tega perja se drže pogosto ostanki mesa
in nesnaga, ki zvišuje težo ter bistveno pripomore, da se razvije jo
ličinke in molji.

Hiša

enonadstropna

s trgovskimi prostori, trgovsko opravlo,
obširnimi sadovnikom in vrtom za ze-
lenjavo, v večjem kraju na Dolenjskem
ob železnici, sedež okrajne sodnije, se
po ceni in pod ugodnimi pogoji
proda.

Pojasnila daje odvetniška pisarna
Dr. Frana Poček, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 11.

Prej v **F. Batjel** Prej v
Gorici. Gorici.

Ljubljana, Stari trg št. 28.

Moška in ženska
dvokolesa
s stero pnevmatiko.

Živalni stroji, gramofoni,
električne žepne svetilke že
kompletne od 2 K.

Najboljše baterije.
Posebno nizka cena za preprodajalce

Mehanična delavnica

na Starem trgu št. 11

v shtacičevi hiši poleg goriske kleti.

MILO

dobivate v

špecialni trgovini za milo

Milan Hočevar

Ljubljana

Sv. Petra cesta 28.

Istotam

sveče, krema za čevlje, toaletna
mila, pralni praški i. t. d.

na debelo in drobno.

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar

cvetlični salon

samo pod Trančo št. 2

poleg Cviljarskega mostu.

Velika zaloga suhih vencev.

Izdelovanje šopkov, vencev, trakov i. t. d.

Zunanja naročila točno.

Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

Krasna birmanska darila.

Svetovnoznana domača trvdka.

Največja izbira

ur, verižic, prstanov in

lepa darila.

Posebno velika izbira briljantov.

Vabi za obilni obisk

FR. ČUDEN

Prežernova ulica 1.

nasproti frančišk. cerkvi v Ljubljani.

Največja izbira preizkuš. vojnih ur.

Botri!

Birmance razveselite z lepim birmanskim darilom
ki se v veliki izbiri in po nizkih cenah dobe pri
zlatarju in juvelirju

Alojziju Fuchs,

v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6,
(polog puškarja Kaiserja).

1592

Botrice!

A. & E. Skabernè

Najnovejše bluze za dame

Mestni trg št. 10.

Prevzetje trgovine.

Podpisani si dovoljujem svojim p. t. odjemalcem in
občinstvu naznaniti, da sem 12. t. m. prevzel trgovino
trvdke

A. Kunc

konfekcija za gospode in krojačnica

z nakupom, in jo bom dalje vodil pod trvdko

F. POLHEIMER.

Obenem naznanjam, da sem svojo krojačnico za
dame in gospode, Gradišče št. 4 zatvoril
ter prosim svoje odjemalce, da mi isto naklonjenost in za-
upanje, ki so mi jih izkazali do sedaj, ohranijo v mojem
novem lokalu

Dvorni trg št. 3
pod „Narodno kavarno“.

Z odličnim spoštovanjem

Frid. Polheimer

krojač za gospode in dame in konfekcionar.

1616

Oficijelno subskripcijsko mesto

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. Ljubljana) in Celju

sprejema po originalnih pogojih prijave na

šesto avstrijsko vojno posojilo

I. 40-letno d. p. 5¹/₂%-no amortizacijsko drž. posojilo à K 92.50 za K 100-- nom. — II. davka proste 5¹/₂%-ne 1. maja 1927 vračljive državne zakladnice à K 94-- za K 100-- nom.
in dovoljuje vsakomur 1/2%-no bonifikacijo.

Pojasnila in tiakovine so pri blagajnah banke na razpolago.